

Malý úvěr pro podnikatele na venkově v ČR

Úvodní studie

Zpracovatelé:

Vedoucí týmu: Tomáš Svoboda, Centrum pro komunitní práci

Členové týmu:

Petr Pelcl, Útvar koncepce a rozvoje

Filip Uhlík, Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje

Jiří Prošek, Advokátní kancelář Prošek

1. březen 2006

Cenné rady a informace poskytli a patří jim proto dík:

Ing. Lubomír Rajdl, ředitel odboru strategií ČMZRB
Ing. Miroslav Regner, ředitel pobočky Plzeň ČMZRB
Ing. Zuzana Drímajová PhD., VOKA Slovensko
Ing. Katarina Kubiňáková, VOKA Slovensko

Obsah:

1. Úvodní informace.....	5
1.1. Účel studie.....	5
1.2. Základní informace o projektu „Podpora zaměstnanosti na venkově“.....	5
Cíle projektu.....	5
Nástroje.....	5
Doba realizace projektu.....	6
Informační kampaň.....	6
1.3. Údaje o zpracovateli studie.....	7
2. Analýza podpory podnikání v ČR.....	8
2.1. Typy poskytované podpory.....	8
2.2. Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) – programy financované v rámci OPMP.....	9
2.2.1. START – základní podmínky.....	9
2.2.2. Malý úvěr KREDIT – základní podmínky.....	11
2.2.3. Struktura příjemců programů ČMZRB.....	12
2.3. Zkušenosti ze zahraničí.....	17
2.3.1. Slovensko.....	17
2.3.2. Polsko.....	19
2.4. Závěry analýz.....	23
3. Varianty financování mikropůjčkového schématu – dopady na jeho zaměření a organizační schéma.....	26
4. Návrh mikropůjčkového schématu (marketingový mix).....	28
4.1. Produkt.....	28
4.1.1. Úvěr.....	28
4.1.2. Poskytovaná asistence.....	29
4.2. Podmínky (price).....	30
4.2.1. Podmínky poskytování úvěru.....	30
4.2.2. Podmínky poskytování nefinanční asistence.....	31
4.2. Organizační zajištění mikropůjček (place).....	31
4.2.1. Poskytovatel.....	31
4.2.2. Řízení finančních toků.....	33
4.3. informační kampaň o úvěrovém schématu pro podnikatele na venkově (promotion).....	33
5. Přílohy.....	34

1. Úvodní informace

1.1. Účel studie

Cílem studie je navrhnout úvěrové schéma drobných půjček pro podnikatele na venkově.

Při zpracovávání zpracovatelé vycházeli především z následujících podkladů:

- Podpora podnikání v České Republice v roce 2005, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR,
- Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2004, poslanecký tisk č. 1037 v roce 2005, Parlament České Republiky Poslanecká sněmovna, zpracovalo MPO ČR
- Informace získané z interview s představiteli ČMZRB, KB, ČSOB, VOKA Slovensko, FDPA Polsko
- Starting Your Own Business, Dublin, 2003

1.2. Základní informace o projektu „Podpora zaměstnanosti na venkově“

Cíle projektu

V rámci projektu má Rozvojové partnerství:

- vytvořit úvěrové schéma mikropůjček pro začínající podnikatele a otestovat jeho realizaci v některém z regionů ČR.
- vytvořit systém vzdělávání pro nezaměstnané na venkově, který by měl obsahovat následující komponenty:
 1. vzdělávání potenciálních budoucích podnikatelů;
 2. přehled pro nezaměstnané, který jim umožní se zorientovat v nabídce služeb
- v oblasti podpory zaměstnanosti v regionu těm, kdo podnikat nemohou nebo nechtějí

Nástroje

Ve vzdělávací části se budeme orientovat na využití následujících nástrojů:

- analýza pracovního prostředí ve stanoveném mikroregionu
- vzdělávací kurz pro začínající podnikatele
- motivační kurz pro nezaměstnané, kteří nemohou nebo nechtějí podnikat a stanovení individuálního vzdělávacího plánu podle pracovního prostředí v daném mikroregionu
- rekvalifikace v určitých oborech a profesích, především integrace existující nabídky poskytované různými institucemi, nejen úřady práce
- praxe u zaměstnavatelů, které budou bezprostředně navazovat na absolvované rekvalifikační kurzy a budou zpevňovat nabyté teoretické znalosti

Účastníci kurzů by neměli být nuceni jezdit desítky kilometrů do nejbližšího velkého města. Zároveň budou mít hrazené cestovné a ženy, které by se rádi účastnily kurzů, ale nemají zajištěné hlídání dětí, budou mít možnost využít tuto službu, kterou jim nabídneme.

Je důležité, jakým způsobem budeme vybírat náplň rekvalifikačních kurzů. Ty by totiž měli navazovat na potřeby regionu, na plány rozvoje regionu, což by mohlo zvýšit pravděpodobnost získání zaměstnání přímo v místě bydliště.

Na podporu začínajících podnikatelů bude vyvinut a otestován speciální modul – úvěrové schéma mikropůjček, který pomůže uvést do praxe některé životaschopné podnikatelské záměry. V ideálním případě záměry, které byly vypracovány absolventy vzdělávacích kurzů v rámci jejich tréninkového programu. Po dokončení a projednání komplexního návrhu metodiky úvěrového schématu bude otestováno jeho poskytování v některém z regionů ČR, podle místních podmínek a zájmu finančních institucí, lidí a politické reprezentace v regionech.

Doba realizace projektu

Termín realizace Akce 2: 1. říjen 2005 - 31. května 2008

Informační kampaň

Iniciativa EQUAL klade velký důraz na „šíření výstupů a jejich využívání v národní politice a na mezinárodní úrovni ve vazbě na národní a mezinárodní tematické sítě“ (Program Iniciativy Společenství EQUAL, Pokyny pro žadatele o grant pro Akci 1, 2004).

I my budeme proto šířit příklady dobré praxe, zveřejňovat výstupy z projektu prostřednictvím tiskovin, materiálů, konferencí, seminářů, apod. a zároveň bude naším úkolem pokusit se o implementaci našich nástrojů do sociální politiky ČR (např. do Aktivní politiky zaměstnanosti). Na začátku realizace Akce 2 půjde spíše o informovanost veřejnosti, odborné veřejnosti, mediální kampaň projektu, apod.

Trvalá informační kampaň se bude konat od prosince 2005 – do června 2008.

Partneři projektu

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje

Riegrova 1

301 00 Plzeň

www.rra-pk.cz

Ředitel: Ing. Filip Uhlík, uhlik@rra-pk.cz

Centrum pro komunitní práci Střední Morava

Horní nám. 12

750 00 Přerov

www.cpkp.cz

Ředitel: Roman Haken, roman.haken@cpkp.cz

Okresní hospodářská komora Přerov

Mikroregion Moštěnka

Úřad práce Písek

1.3. Údaje o zpracovateli studie

Zpracovatelem je:

Centrum pro komunitní práci západní Čechy

Americká 29

301 38 Plzeň

www.cpkp.cz

zapadni.cechy@cpkp.cz

Ředitel: Mgr. Tereza Teuschelová, tereza.teuschelova@cpkp.cz, Tel: +420 777 793 726

2. Analýza podpory podnikání v ČR

2.1. Typy poskytované podpory

V ČR jsou podnikatelům poskytovány následující typy podpory:

- finanční
dotace, úvěry, záruky za úvěry
- nefinanční
vzdělávání, poradenství, tutoring, mentoring

Kombinace individuální nefinanční asistence s asistencí finanční, které jsou velmi obvyklé a populární v západní Evropě, se zatím v České republice plně neetablovaly.

Určitou vlašťovkou jsou programy financované v rámci Operačního programu průmysl a podnikání (OPPP) jak dotační, tak i úvěrové, kde je žadatelům o úvěr/dotaci obvykle poskytováno úvodní poradenství zdarma (nebo za zvýhodněnou cenu). Nejlepším příkladem je program START, který provozuje Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMRZB). I zde však jde spíše o mechanický překryv, než aby byly záměrně vyvíjeny speciální podpory kombinující oba typy podpor. Žadatel o úvěr v rámci programu START musí doložit certifikát z absolvovaného programu „Základy podnikání“, kde je jeho účast částečně dotována z programu „PORADENSTVÍ“. V drtivé většině programů financovaných z OPPP jde o asistenci obsahově přímo vázanou na poskytnutí úvěru/dotace a tedy spojenou s přípravou žádosti a vypracováním podnikatelského plánu. Po přidělení úvěru/dotace není v poskytováno zdarma poradenství, které by začínajícímu podnikateli sloužilo k udržení a rozvíjení jeho podniku (daně a odvody, právní, marketing, plánování, finanční řízení).

V rámci této analýzy se soustředíme pouze na úvěrové programy dostupné na venkově, které jsou potenciálně konkurujícím produktem připravovaného mikropůjčkového schématu. Zcela stranou jsou proto ponechány:

- všechny existující programy poskytující podnikatelům výhradně dotace (nevratné dary),
- úvěrové programy, které svým geografickým zaměřením neodpovídají výše uvedené definici venkova - (např. TRH, který je dostupný pouze pro podniky na území Hl.m. Praha),
- úvěrové programy, které velikostí poskytovaných úvěrů neodpovídají konceptu mikropůjček (např. některé části programu KREDIT, úvěrová část programu INOVACE, PROGRESS)

Z hlediska možné konkurence připravovaného schématu, které má sloužit především jako nástroj boje s nezaměstnaností v ekonomicky znevýhodněných venkovských regionech, jsou zdaleka nejvýznamnější programy administrované ČMZRB v rámci Operačního programu Průmysl a podnikání, především program START, částečně i program KREDIT. Proto je jejich popisu níže věnováno nejvíce prostoru. Analýza podmínek těchto dvou programů je doplněna o pouze rámcové informace o úvěrových produktech komerčních bank (na příkladech KB a ČSOB) a informace o existujících úvěrových schématech pro drobné

podnikatele na venkově v Polsku a na Slovensku (v obou případech jde o schémata řízená nestátními neziskovými organizacemi).

MPO provedlo v roce 2004 hodnocení efektivnosti programů podpory podnikání za rok 2001¹. Některé závěry:

„Projekty podpořené v roce 2001, které byly vyhodnoceny v roce 2004, potvrzují pozitivní výsledky hodnocených ukazatelů z předcházejících let. Intenzita veřejné podpory projektů klesá a ostatní ukazatele, především efektivnost veřejné podpory, zvýšení výkonnosti a přírůstek zaměstnanosti vykazují nárůst. To ukazuje, že přes stále vyšší objemy podpor jsou podpory úspornější, měřeno k nákladům podporovaných projektů. Zároveň se zvyšuje přírůstek přidané hodnoty, zisk a zaměstnanost u podporovaných firem.**Efektivnost² veřejné podpory je za poslední hodnocené období nejvyšší u zvýhodněných úvěrů**, což dokazuje, že tato forma podpory je nejen nejžádanější, ale přináší i nejlepší výsledky u podpořených subjektů.“

2.2. Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) – programy financované v rámci OPMP

ČMZRB je v současnosti nejvýznamnější (resp. jedinou) institucí poskytující úvěry podnikatelům za využití veřejných zdrojů – prostředků státního rozpočtu a SF EU. Operační program Průmysl a podnikání je financován ze zdrojů ERDF, obsahuje dvě základní úvěrová schémata potenciálně konkurenční připravovanému schématu mikropůjček:

START,

KREDIT malý úvěr.

Úvěrové produkty financované v rámci OPMP jsou ČMZRB jsou v některých případech řízeny s pomocí (ve spolupráci) dalších agentur: především: BIC/RPIC (program Poradenství – resp. účast v kurzu „Základy podnikání“ jako podmínka účasti v programu START), CzechInvest, CzechTrade a Design Centrum ČR, obvykle cestou neformální spolupráce a konzultací poskytované klientům úvěrového schématu výše uvedenými společnostmi (BIC/RPIC a další regionální poradenské společnosti a instituce v případě programu Kredit jednají na základě mandátní smlouvy uzavřené s ČMZRB).

2.2.1. START – základní podmínky

Projekt musí splňovat tyto podmínky:

- musí mít charakter ekonomické činnosti uvedené v seznamu odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ), který je přílohou č. 1 programu a nesmí být zaměřen na výrobu, zpracování a uvádění na trh výrobků uvedených ve společné příloze I Smlouvy o ES,

¹ in “Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2004”, MPO pro PSP ČR, červen 2005, str. 29-30

² Efektivnost veřejné podpory (v%) je dána vztahem:

$$\frac{\text{Celková výše přírůstků přidané hodnoty}}{\text{za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku poskytování podpory}} \times 100$$

Výše veřejné podpory

- musí být realizován na území České republiky s výjimkou území regionu Praha vymezené ho regionální mapou intenzity veřejné podpory,
- předpokládat a zabezpečit použití nejméně 50% zvýhodněného úvěru na pořízení dlouhodobého hmotného nebo vybraného nehmotného majetku, nebo na rekonstrukci dlouhodobého hmotného majetku (u příjemců podpory vedoucích účetnictví), resp. na pořízení hmotného a vybraného nehmotného majetku a pozemků nebo na rekonstrukci hmotného majetku (u příjemců podpory vedoucích daňovou evidenci).

Příjemci

Příjemci úvěrů mohou být fyzické osoby – podnikatelé nebo obchodní společnosti nebo družstva (s výjimkou akciových společností a bytových družstev).

Příjemcem mohou být pouze podnikatelé, kteří jsou zaregistrováni jako poplatníci daně z příjmů na finančním úřadě v roce podání žádosti o podporu nebo v roce předchozím, a to buď poprvé nebo minimálně po 7 letech od ukončení předcházející registrace, a zároveň nebyli předtím nejméně 7 let společníky obchodní společnosti nebo členy družstva (kromě bytového družstva).

Jsou povinni doložit jako součást žádosti o podporu alespoň jeden certifikát Národní asociace pro rozvoj podnikání (NARP) vystavený na jméno podnikatele - fyzické osoby, nebo na jméno společníka nebo zakladatele obchodní společnosti, nebo člena nebo zakladatele družstva, potvrzující úspěšné ukončení vzdělávacího programu pro začínající podnikatele „Základy podnikání“ akreditovaného MŠMT pod č.j. 19552/04-20/185³ realizovaného některou z organizací, jejichž seznam je zveřejněn na www.cmzrb.cz (původně pouze Regionální poradenská a informační center (RPIC))⁴.

Forma a výše podpory

Podpora je poskytována ve formě zvýhodněného bezúročného úvěru na financování až 90% předpokládaných celkových nákladů realizace projektu. Minimální výše tohoto úvěru činí 0,1 mil.Kč. Zvýhodněný úvěr pro fyzickou osobu až do výše 0,5 mil. Kč. Zvýhodněný úvěr pro obchodní společnost s jedním společníkem až do výše 0,5 mil. Kč, pro obchodní společnost s více společníky až do výše 1 mil. Kč. Doba splatnosti při poskytnutí úvěru je max. 6 let s odkladem první splátky až na 12 měsíců.

Zajištění

Zvýhodněný úvěr bude zajištěn směnkou vystavenou příjemcem podpory. Banka postupuje při vymáhání nesplacených úvěrů standardním právním postupem. Je schopna (a v některých případech tento postup i uplatňuje) určité pohledávky konsolidovat a následně prodávat.

Sazby

³ Vzdělávací program je podporován z programu PORADENSTVÍ, účastník uhradí 50% kalkulované ceny vzdělávacího programu

⁴ pokud má obchodní společnost dva a více společníků nebo zakladatelů, žadatel předkládá jako součást žádosti jeden certifikát Národní asociace pro rozvoj podnikání (NARP) vystavený na jméno společníka nebo zakladatele obchodní společnosti

č. položky; název operace	sazba
přijetí žádosti od klienta včetně formální kontroly	zdarma
úkony spojené s vyhodnocením a expertizou žádosti klienta a zpracováním smluvních dokumentů	Kč 4500,-
vystavení příslibu úvěru	Kč 1000,- + 0,45 % p. a. z rezervovaných zdrojů
úroková sazba úvěru	0 % p. a.
storno uzavřené úvěrové smlouvy před zahájením čerpání na žádost klienta	Kč 2000,-
vystavení dodatku ke smlouvě o úvěru na žádost klienta	Kč 2000,-
poradenská činnost	
a) základní vstupní informace o službách banky	zdarma
b) konzultace vyžádaná klientem pro posouzení reálnosti podnikatelského záměru před uzavřením smluvních vztahů	Kč 500,- / započatá hod.

2.2.2. Malý úvěr KREDIT – základní podmínky

Projekt musí mít charakter ekonomické činnosti uvedené ve stanoveném seznamu OKEČ. (Viz příloha č. 1 této studie) a nesmí být zaměřen na výrobu, zpracování a uvádění na trh výrobků uvedených ve společné příloze I Smlouvy o ES (Viz příloha č. 1 a 2 této studie).

Projekt musí být realizován na území České republiky s výjimkou území regionu Praha vymezeného regionální mapou intenzity veřejné podpory, a žadatel musí předpokládat a zabezpečit použití nejméně 60% zvýhodněného úvěru na pořízení dlouhodobého hmotného nebo vybraného nehmotného majetku nebo na rekonstrukci dlouhodobého hmotného majetku (u příjemců podpory vedoucích účetnictví), resp. na pořízení hmotného a vybraného nehmotného majetku a pozemků nebo na rekonstrukci hmotného majetku (u příjemců podpory vedoucích daňovou evidenci),

Úvěrovatelnost projektu bude posuzovaná zejména na základě těchto kritérií: potenciál tvorby cash-flow (přidaná hodnota - osobní náklady / tržby), podíl vlastního kapitálu (vlastní kapitál / pasiva), likvidita (finanční majetek + krátkodobé pohledávky / cizí kapitál).

Příjemce a výše podpory

Podpora je pro podnikatele s maximálně 7 uzavřenými po sobě jdoucími zdaňovacími obdobími bezprostředně předcházejícími datu podání žádosti poskytována formou:

- zvýhodněného úvěru ve výši **0,2 – 2 mil.Kč** se splatností do 5 let a s pevnou úrokovou sazbou 4% p.a. až do výše 90% předpokládaných celkových nákladů projektu,
- zvýhodněného úvěru ve výši **2 – 5 mil.Kč** se splatností do 6 let a s pevnou úrokovou sazbou 4% p.a. až do výše 80% předpokládaných celkových nákladů projektu

- zvýhodněného podřízeného úvěru⁵ ve výši 0,5 – 7 mil. Kč a s pevnou úrokovou sazbou 3% p.a., a to až do výše 50% předpokládaných celkových nákladů projektu. Splatnost úvěru může být při poskytnutí stanovena až 8 let s odkladem splátek až 5 let. Sjednanou dobu odkladu splátek nelze zkrátit a podmínky podřízenosti úvěru měnit bez předchozího souhlasu všech věřitelů příjemce podpory.

Pro typy úvěrů a),b) musí být projekt doporučen místně příslušným BIC/RPIC, který se poskytovat žadateli podporu během jeho přípravy.

Zajištění

Úvěr bude zajištěn směnkou vystavenou příjemcem podpory avalovanou nejméně jednou fyzickou nebo právnickou osobou.

2.2.3. Struktura příjemců programů ČMZRB

Čerpáno především z informací poskytnutých představiteli ČMZRB a z veřejně dostupných informačních zdrojů - především „Zprávy o vývoji malého a středního podnikání a jeho podoře v roce 2004“, zpracováno MPO pro PSP ČR, červen 2005.

Z hlediska velikosti podniků čerpají úvěry typu START z 99% samostatně podnikající fyzické (obvykle bez zaměstnanců). Pouhé 1% tvoří s.r.o. ačkoliv i ty jsou způsobilé pro podporu. U programu KREDIT je situace odlišná:

Největší podíl příjemců podpory v programech ČMZRB tvoří za poslední dva roky⁶:

- obchodní podniky – v programu START – 27% v roce 2004 a 33% v roce 2005
- ubytovací služby – v programu START – 23% v roce 2004 a 21,8% v roce 2005
- zpracovatelský průmysl (celkem 26% a 22,3%), z toho nejčastěji:
 1. dřevozpracující – 5,7% a 4,6%
 2. kovozpracující – 4,5% a 6,2%
 3. potravinářský – 3,6% a 2,5%

Naopak nejméně jsou mezi podpořenými subjekty zastoupeny ekonomické činnosti z oblastí:

- dopravy (vč. navazujících služeb) – 1,8% v roce 2004 a 1,6% v roce 2005⁷
- zdravotnictví – 1,9% a 3,2%.

OKEČ, které nejsou mezi podpořenými podniky téměř zastoupeny, i když jsou způsobilé k podpoře:

- výroba strojů a přesných zařízení (kancelářských, motorových vozidel, optických, měřících apod.)
- komplikovanější služby (právní, ekonomické, realitní, výzkum a vývoj, inženýrské a technické apod.)
- vzdělávání

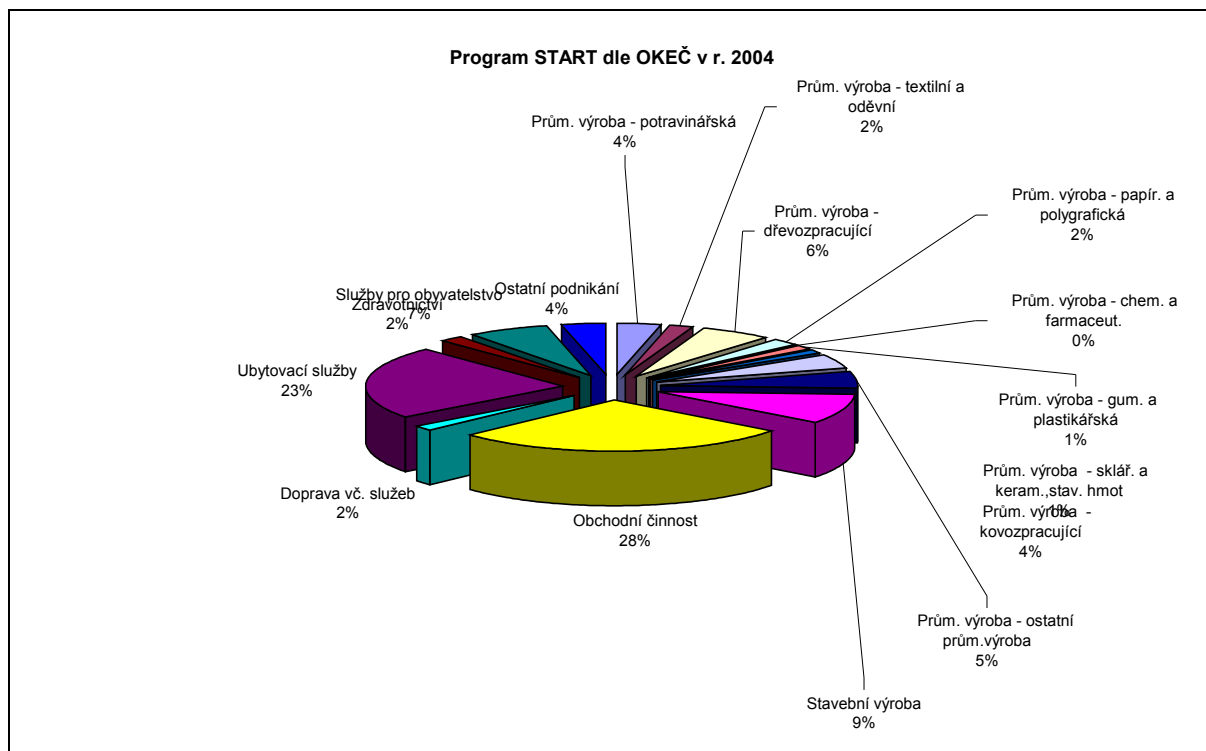
⁵ Splácený v období podřízenosti jako poslední v pořadí za ostatními peněžitými závazky.

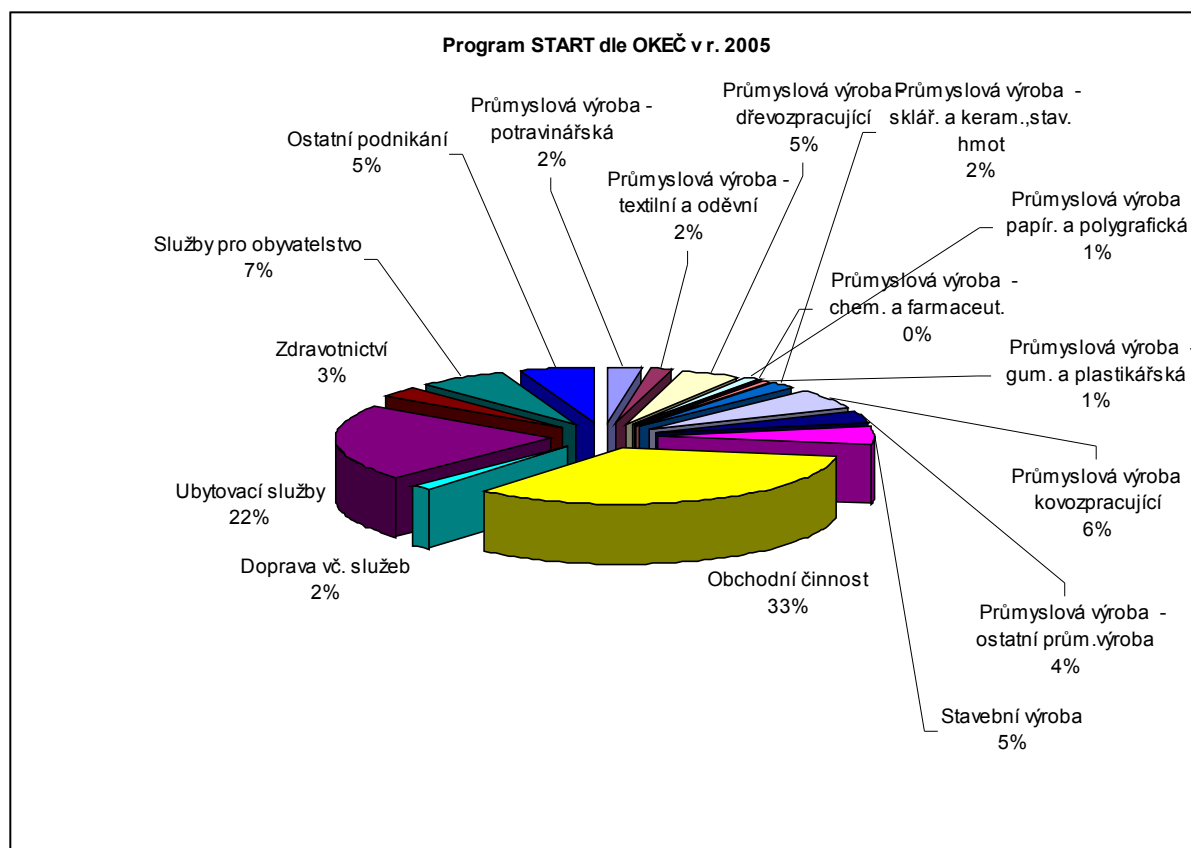
⁶ Vždy poměrem rozdělených prostředků, nikoliv počtem kladně vyřízených žádostí.

⁷ Opravy motorových vozidel jsou z hlediska OKEČ sledovány v kategorii “obchodních činností”

a to přestože jde právě o oblasti s nejvyšší přidanou hodnotou, které jsou mj. tolik protěžovány Lisabonskou strategií a mají být především podporovány v programovém období 2007-2013 ze strukturálních fondů EU.

Podrobnější informaci o podpořených subjektech v rámci programů START a KREDIT z hlediska OKEČ viz přílohu č. 4.

Co se týče regionálního rozdělení podpory lze vysledovat následující trendy (viz také přílohu č. 3). Kraje situované na Moravě jsou ve využívání úvěrových podpor o něco úspěšnější než okresy v Čechách, úplně neúspěšnějším byl Moravskoslezský kraj (celkem 269 mil Kč/rok úvěrových zdrojů) – více než trojnásobek průměrného čerpání na kraj (cca 80 mil Kč/kraj) a téměř desetinásobek čerpání nejhoršího kraje – Liberecký – 28,1 mil Kč/r. 2004 celkových úvěrových zdrojů. Takový výsledek je pravděpodobně způsoben především specifickým postavením Moravskoslezského kraje v dotační politice státu, než jinými aspekty. Na druhou stranu Ústecký kraj, který má v dotační politice státu obdobné postavení vykazuje podprůměrné výsledky (68,8 mil Kč)

I ostatní kraje ležící na Moravě obvykle čerpají více než kraje v Čechách, poměry čerpání mezi okresy uvnitř krajů jsou obvykle poměrně vyrovnané, v průměru 20-25 mil Kč/okres – typické jsou v tomto Jihomoravský a Zlínský kraj.

Naopak v Čechách obvykle okresy krajských měst spolknou zásadní podíl dostupných prostředků – např. podniky sídlící v okrese Plzeň-město získaly v r. 2004 42,7 mil Kč úvěrových zdrojů, což tvoří plných 40% všech úvěrů čerpaných v Plzeňském kraji, které byly financovány z veřejných zdrojů (státního rozpočtu, fondy EU). Okres Plzeň-město pak byl v roce 2004 také neúspěšnějším okresem v ČR, pokud si odmyslíme okresy Ostrava-město, Nový Jičín a Frýdek-Místek ležící v Moravskoslezském kraji.

V roce 2005 se co do objemu a územního rozložení úvěrů v ČR situace nijak dramaticky nemění (a to přestože jsou financovány tentokrát výhradně ze zdrojů OPPP)⁸.

Tabulku úspěšných „českých“ okresů v roce 2005 vedly:

- Náchod – 32,4 mil Kč
- Plzeň-město – 27,4 mil Kč
- Hradec Králové – 26,4 mil Kč
- Ústí n. Orlicí – 24,6 mil Kč
- Nymburk – 21,6 mil Kč.

„Moravské“ okresy byly v čerpání úvěrů opět úspěšnější, i když rozdíly nejsou již tak markantní jako v roce 2004 (v výjimkou Ostravy):

- Ostrava-město – 77,9 mil Kč
- Olomouc – 32,8 mil Kč
- Brno – město – 31,7 mil Kč
- Karviná – 28,9 mil Kč
- Zlín – 24,9 mil Kč
- Břeclav – 21,5 mil Kč.

I v roce 2005 se udržel trend, že největší objemy úvěrů byly schopné utratit okresy regionálních aglomerací, které jsou tahouny regionálního hospodářství a postupně se do nich přesouvá ekonomická činnost celého území. Určitou výjimku tvoří Zlínský kraj, jehož okresy kromě centrálního Zlína čerpaly všechny rovnoměrně zhruba polovinu prostředků čerpaných v samotném Zlíně. Mnohem obvyklejší je široké rozpětí mezi jednotlivými okresy v rámci krajů, kde podnikatelé z výrazně venkovských regionů obvykle získají podstatně nižší objem úvěrů než ty městské. Typickým příkladem je Jihomoravský kraj jehož okresy Znojmo (3,2 mil Kč), Vyškov (5,5 mil) a Hodonín (6,2 mil) získaly zhruba 10% objemu toho co okres Brno-město a přitom celkově je Jihomoravský kraj druhým nejúspěšnějším ze všech krajů – po kraji Moravskoslezském o jehož specifických podmínkách jsme již několikrát mluvili výše.

Podrobnosti k regionálnímu členění úvěrových programů viz také přílohu č. 4.

Slabší výsledky venkovských regionů jsou způsobeny následujícími faktory:

- regionální ekonomika je v centralizovaných krajích (viz Plzeňský) soustředěna především do regionální center
- pokud není kraj dominován tak silným centrem a v regionu existuje dostatek životaschopných sídel nižšího řádu – viz Zlínský kraj – jsou podmínky venkovských regionů sice slabší, ale nikoliv tak drasticky nerovnocenné jako v případě krajů s ekonomicky silným centrem a roztržštěnou sídelní strukturou v jeho okolí;
- podniky existující ve venkovském prostoru mají obecně horší přístup k informacím a tedy i k veřejné podpoře podnikání, potřebují proto dodatečnou podporu na rozdíl od podniků zakládaných v krajských městech.

⁸ V době zpracování studie byly za rok 2005 k dispozici data k 30.9.2005, vzhledem ke skutečnosti, že celkové výsledky jsou obdobné celému roku 2004, nečekáme žádný zásadní obrat v posledním čtvrtletí. (viz www.cmzrb.cz oddíl Tiskové centrum/výsledky obchodní činnosti/poskytnuté úvěry OPP v regionálním členění)

Pokud se pokusíme shrnout výše uvedené informace, tak **typickým začínajícím podnikatelem, který využije úvěrového zdroje financování** (typickým uživatelem programu START) je:

- samostatně výdělečná osoba – samoživitel bez zaměstnanců;
- začínající podnikat ve městě nad 80 tis. obyvatel a to v oblasti služeb (především obchod nebo ubytování/stravování), případně v materiálově a technologicky poměrně nenáročné výrobě;
- žádající o částku o málo vyšší než 400 tis. Kč s dobou splatnosti 6 let a s odkladem splátek 6-12 měsíců.

Pokud je všeobecným cílem této studie přispět k rozvoji ekonomické činnosti ve venkovských oblastech bude nezbytné:

- ještě změkčit úvěrové podmínky pro existující podnikatele na venkově, než je tomu u stávajících programů ČMZRB
- významně posílit propagaci a cílený marketing poskytované podpory směrem k podnikatelům působícím ve venkovských regionech
- doplnit úvěrové programy o poradenství a nefinanční asistenci poskytovanou zdarma nebo za zvýhodněnou cenu příjemcům podpory jako doplněk samotného úvěrového programu. Poskytované poradenství může zásadně ovlivnit schopnost podnikatelů na venkově využívat tyto podpůrné programy a působit jako výrazný stimul místní ekonomiky v oblastech, které jsou oproti regionálním centrům znevýhodněny.

2.3. Zkušenosti ze zahraničí

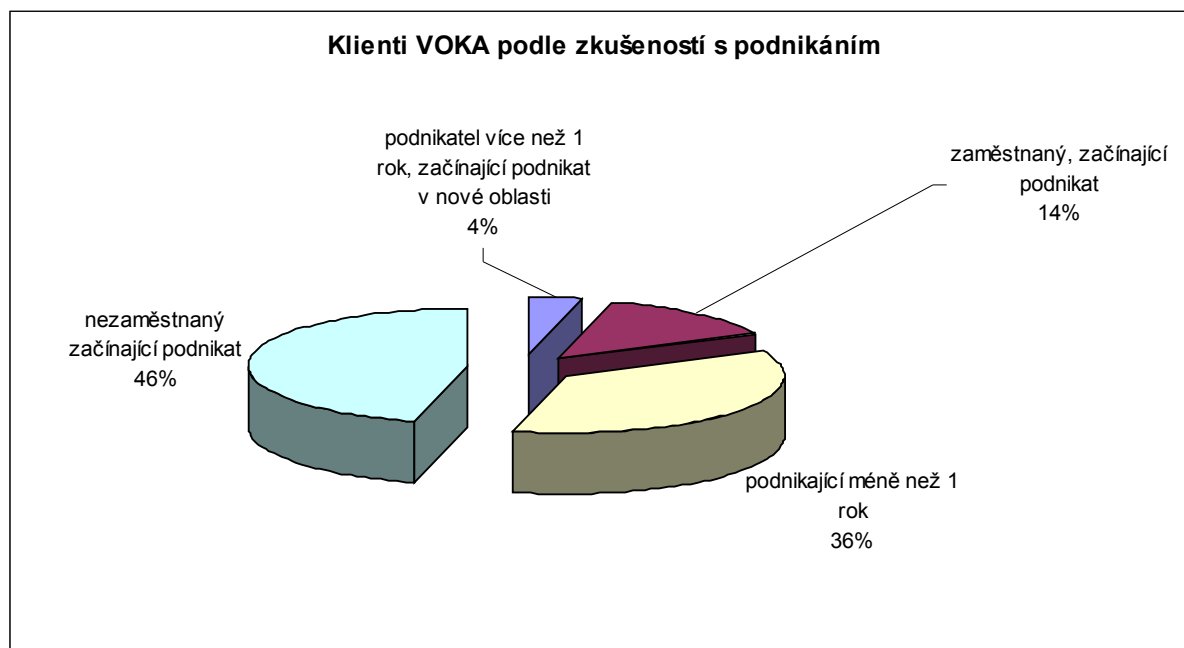
2.3.1. Slovensko

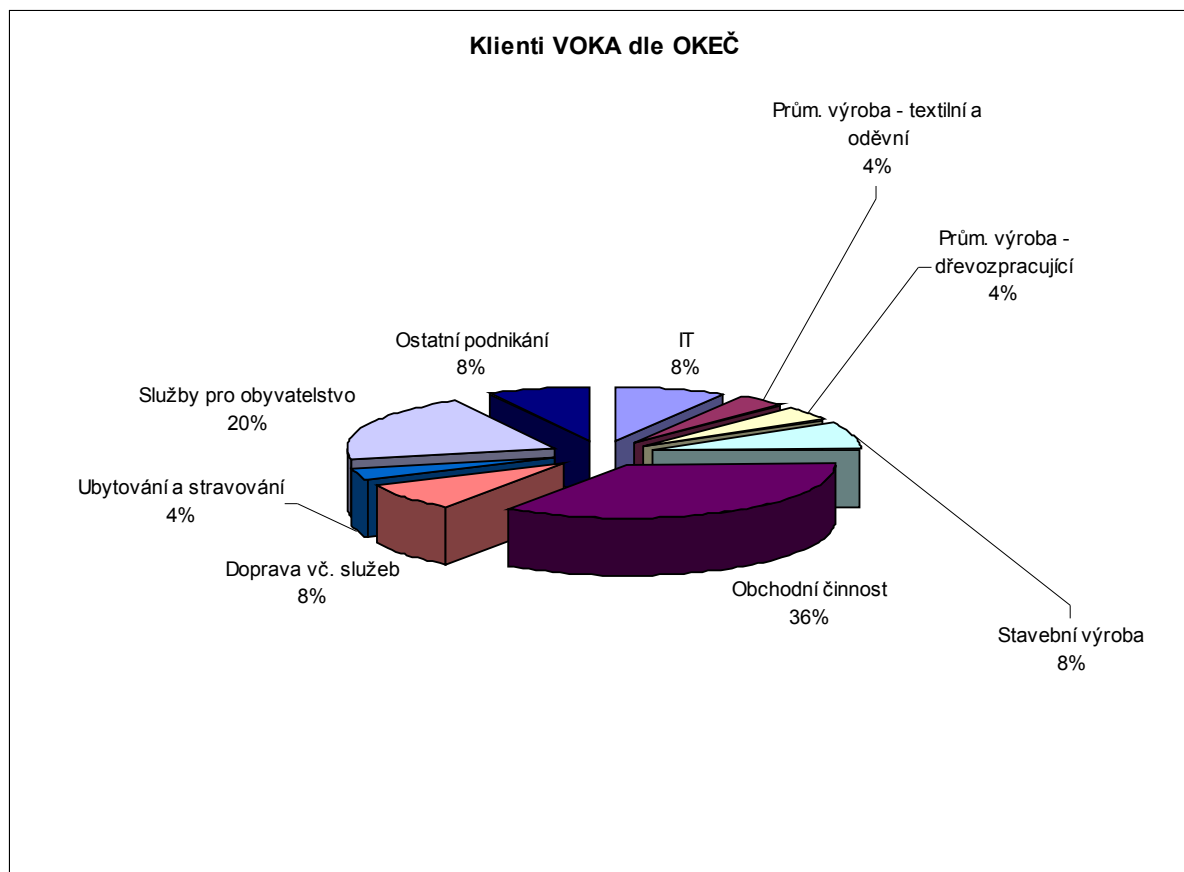
Poskytovatelem, který byl v rámci zpracování této studie navštíven je nestátní nezisková organizace VOKA – Vidiecka orgazácia pre komunitní aktivity. Poskytování půjček drobným podnikatelům na venkově se intenzivně věnuje od r. 1999, zpočátku za využití zahraničních grantových zdrojů (USAID, Nadace OSF, Nadace UNIDEA). Celkové portfolio v současnosti tvoří cca 4 mil. Sk. Počet aktivních klientů je méně než 100. Mikropůjčkový program se realizuje především na území Bansko-bystrického kraje.

Rozhodování o půjčce:

- Žádost + podnikatelský plán předložen manažerovi celého schématu
- Žádost a podnikatelský plán je předána členům úvěrové komise (složení: ředitel VOKA, manažer půjčkového programu + 2 externí poradci: ředitel Regionální rozvojové agentury, úvěrový pracovník banky)
- osobní obhajoba plánu žadatelem před členy komise
- rozhodnutí komise o udělení/neudělení
- prostředky poskytovány v jedné splátce po doručení potřebných dokumentů (především notářského zápisu o souhlasu s exekucí a doložení 2 ručitelů dlužníka)

Způsobilými příjemci půjček v úvěrovém programu VOKA jsou drobní podnikatelé ve venkovských obcích. Jejich struktura vyplývá z uvedených grafů.

Minimální velikost úvěru je 40 tis. Sk a maximální výše 100 tis. Sk, mikropůjčková komise však může rozhodnout o přidělení i nižšího úvěru, pokud to žadatel vyžaduje. Vyšší úvěry se neposkytují. Dané úvěrové schéma může mít proto, už vzhledem ke svému objemu a rozsahu poskytované finanční asistence, jen limitované dopady na skutečný rozvoj podnikání a podnikavosti v regionu. Jeho cíl zřejmě tkví spíše v podpoře komunity jako takové a zvyšování její soběstačnosti a samostatnosti, uvádění pozitivních příkladů do praxe, kteří se stanou tahouny ostatních členů místní venkovské komunity, než aby bylo skutečným nástrojem pro řešení ekonomické a sociální situace dané lokality.

Úvěr byl zajištěn zvláštním právním institutem - notářským zápisem o souhlasu s provedením exekuce, kdy ke stejnému závazku přistoupili i 2 další ručitelé (spolu-dlužníci), z nichž jeden mohl být rodinným příslušníkem hlavního dlužníka. Při velmi malých půjčkách jsou odpouštěny úroky za 1-3 měsíce, protože poplatky za notáře jsou nezávislé na velikosti úvěru a jsou při velmi malém úvěru poměrně vysoké.

Vymáhání pohledávek probíhalo standardní formou prostřednictvím soukromých exekutorů v Bojnicih a Žiaru n. Hronom, tedy přímo z okresů, kde je soustředěno nejvíc dlužníků. Náklady na exekutory se stanovují podílem z úspěšně dobytých pohledávek. Poměrně slušně fungovalo odpouštění penále jako způsob nátlaku na splacení alespoň jistiny a základního úroku. Náklady na vymáhání se financují ze samotného fondu pro poskytování půjček.

Finanční trh na Slovensku se postupně vyvíjí evropským směrem a cena peněz se snižuje. Komerční podnikatelské úvěry se poskytují s úrokovou sazbou pod 10%, spotřebitelské úvěry kolem 5%. Největším konkurentem mikropůjčkového schématu jsou ale v současnosti Úřady

práce, které poskytují začínajícím podnikatelům dotace na zahájení podnikání až do výše 80 tis. Sk. Na Slovensku je většina prostředků na boj s nezaměstnaností v současnosti financována z ESF, a ÚP slouží jako téměř výlučný implementační orgán programů pro tyto prostředky.

VOKA své mikropůjčkové schéma v současnosti spojuje s poskytováním dalších služeb a nikoliv jako prosté financování drobných začínajících podnikatelů. Pilotně testováno na zemi Banskobystrického kraje. V okresech s nejvyšší mírou nezaměstnanosti zavedeny kanceláře tzv. kariérních poradců, kteří poskytují poradenství a zprostředkovávají školení (rekvalifikace) nezaměstnaným. Zvláštní péče věnována nezaměstnaným, kteří chtějí zahájit vlastní podnikání:

- absolvují vzdělávací program VOKA (akreditovaný ministerstvem školství) – obdoba českých „Základů podnikání“⁹;
- je jim nabídnuta půjčka
- mohou čerpat z fondu na speciální vzdělávání – VOKA pouze financuje část klienta na vzdělávacím programu (max. 10 tis. Sk), pokud má vazbu na předmět jeho podnikání nebo je požadovaný kurz jinak odůvodněn (obvykle není financována např. jazyková výuka nebo autoškola)
- poskytuje zdarma poradenství – forma tutoringu, kdy má klient – začínající podnikatel již vytvořené vazby ke kariérnímu poradci a je ochoten i nadále spolupracovat a nechat si poskytovat asistenci do počátku vlastního podnikání

Probíhá pravidelný monitoring klientů, kteří celý cyklus služeb absolvovali. Doprovodné služby také slouží jako ideální nástroj pro velmi cílený marketing mikropůjčkového programu.

2.3.2. *Polsko*

Navštívenou organizací bylo FDPA – Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa¹⁰ - nestátní nezisková organizace (nadace), která se ovšem postupně stává součástí oficiálních struktur pro řízení rozvoje venkova v Polsku (např. součást implementační struktury některých operačních programů v Polsku)¹¹. FDPA realizuje úvěrový program pro podnikatele na venkově od r. 1993.

Klienty jsou podnikatelé žijící v obcích do 20 tis. obyvatel, což je v Polsku považováno za venkovské sídlo. Program byl zahájen za podpory amerických soukromých nadačních prostředků (LEVI Strauss Comp.) a poskytované půjčky byly obvykle poměrně nízké – max. 20 tis. Zł (kursem na počátku roku 2006 cca 150 tis. Kč). V současnosti jsou i průměrné půjčky o mnoho vyšší, lze získat max. částku 120 tis. Zł (cca 900 tis. Kč), a postupně se zvyšuje podíl polských veřejných prostředků na zvětšování objemu portfolia (např. peníze ERDF řízené prostřednictvím Polské agentury rozvoje podnikání¹²). Půjčky jsou v současnosti poskytovány maximálně na 3 roky s úrokem 7,06%, což je v zásadě srovnatelné s podmínkami komerčních finančních institucí.

⁹ Zpracovatel této studie má dispozici i studijní materiály programu.

¹⁰ Nadace rozvoje polského rolnictva.

¹¹ Obdobný status má v České republice NROS – Nadace rozvoje občanské společnosti.

¹² Obdoba českého CzechInvestu.

Bankovní trh v Polsku je však stále poměrně roztržštěný a vedle samotných bank existuje dalších 75 organizací poskytujících půjčky v podobném režimu jako FDPA, které je čtvrtým největším poskytovatelem mikropůjček v Polsku. Nevýhodou bank je v Polsku stále poměrně nízká flexibilita k potřebám klienta, kdy vyřízení věru obvykle trvá několik měsíců. FDPA dokáže být o mnoho rychlejší a peníze z úvěru klientu zaslat na účet do měsíce (2 týdnů) d prvního kontaktu.

Celkový objem portfolia je 25 mil Zł a k 10.1.2006 mělo FDPA 1.785 aktivních půjček (dlužníků). Provoz samotného fondu zatím není udržitelný, zhruba 30% nákladů spojených s jeho spravováním musí být zatím hrazeno z jiných zdrojů. Výnosy fondu jsou tvořeny: výnosy z úroků z úvěrů a poplatkem za přidělení úvěru ve výši 1-2%.

FDPA vykazuje mimořádně nízkou delikvenci – 2,5% dlužníků v prodlení (tj. zpoždění alespoň jedné splátky o více než 30 dní), zcela nevymahatelné úvěry tvoří 0,2-0,5% portfolia. Tento spěch je dle vyjádření FDPA způsoben především trvalým kontaktem klientů s úvěrovým pracovníkem, kdy podrobnosti žádosti zpracovává úvěrový pracovník sám (samozřejmě na základě informací klienta), úvěrový pracovník zpracovává osobně především cash-flow projektu po celou dobu jeho realizace a životnosti a z toho kalkulovanou míru a dobu návratnosti investice. Před zpracováním těchto podkladů (a před podáním písemného hodnocení projektu pro potřeby úvěrové komise) je úvěrový pracovník povinen navštívit žadatele v místě jeho (plánovaného) podnikání. Jeho informovanost o podrobnostech projektu je pak vyšší než tomu obvykle bývá u tradičního (formálního) hodnocení žádosti a žadatele formou scoringu nebo ratingu. Tímto způsobem také FDPA částečně snižuje úvěrové riziko plynoucí z poskytování úvěrů začínajícím podnikatelům. Celý systém však klade mimořádné nároky na kvalitu úvěrových pracovníků, jejich znalost místních podmínek a místního trhu. Zástupci FDPA doslova uvedli: „Naši úvěroví pracovníci jsou velmi aktivními členy místní komunity.“

FDPA má celkem 6 místních kanceláří, každou se 2 úvěrovými pracovníky, ti jsou podporováni manažerem schématu a finančním manažerem schématu. O přidělení věru rozhoduje úvěrová komise ve složení:

- prezident FDPA
- manažer úvěrového schématu (současně viceprezident FDPA)
- finanční manažer

a to na základě písemného stanoviska úvěrového pracovníka z místní kanceláře, který žádost připravoval (řídil). Úvěrová komise se obvykle (dle informací manažera celého schématu v 99% případů) drží doporučení místních úvěrových pracovníků, ti jsou navíc finančně zainteresováni na předkládání dobrých záměrů: získávají 0,5% splacených úvěrů jako odměnu, což obvykle tvoří cca 50% jejich celkové roční odměny (počítáno dohromady s pevnou složkou platu). K posouzení projektů nebo k plnění jiných úkolů jsou někdy nájímáni externisté (vždy ad hoc). Portfolio spravované jednou úvěrovou kanceláří tak činí cca 3,5 mil Zł (25 mil Kč).

Náklady na správu portfolia zatím nejsou hrazeny z jeho výnosů zcela, odhadem 30% nákladů je financováno z externích zdrojů. Díky využití ERDF by se však měl v roce 2006 jeho objem zdvojnásobit, což by mělo zajistit jeho finanční udržitelnost.

Podmínky pro předložení žádosti jsou poměrně jednoduché:

- žádost – cca 5 str. textu – především popis podnikatelského záměru a identifikace žadatele¹³
- cash-flow projektu zpracovaného úvěrovým pracovníkem
- písemné stanovisko (doporučení) úvěrového pracovníka

Průměrná míra nezaměstnanosti v Polsku je 18%, což zajišťuje dost aktivních zájemců o vzdělávací i finanční služby FDPA. Jako informační nástroje jsou používány tradiční nástroje:

- reklamní inzeráty v novinách
- tištěné informační materiály (letáky)
- plakáty umístěné u spolupracujících organizací, informačních centrech na obecních úřadech a dalších veřejných prostorách etc.

V poslední době se FDPA více orientuje na cílovou skupinu mladých nezaměstnaných do 30 let.

V Polsku existuje cca 75 mikropůjčkových institucí obdobných FDPA, což je důsledkem poměrné nepružnosti bankovního sektoru. 4 z nich včetně FDPA operují po zemi celého státu, resp. mají lokální kanceláře ve více než jedné z polských vojvodství (obdobné našim samosprávným krajům). Místo působení (výběr vojvodství) je často závislý na požadavcích donora – např. Polská agentura rozvoje podnikání (obdoba Czechinvestu), která je rovněž jednou z implementačních jednotek strukturálních fondů určených na podporu podnikání oslovila FDPA s nabídkou vytvoření úvěrového mechanismu pro konkrétní zemi v Polsku, které sama na základě vlastních zvolila. Pro Agenturu je jednodušší využít služeb existující organizace před zakládáním nové.

Konkurenceschopnost schématu vyplývá z proaktivního přístupu FDPA, kdy se snaží aktivně vyhledávat klienty a klade důraz na ucelený balík služeb – finanční asistence je doplněna poradenstvím zdarma a vzdělávacími programy (mentoring, tutoring). Doprovodné programy jsou obvykle financovány z ESF.

Nefinanční služby zahrnují:

- **vzdělávací programy/kurzy**– rekvalifikace podle situace na trhu práce, základní vzdělávací kurzy pro začínající podnikatele, další specializované kurzy (problematika DPH, daně pro podnikatele, cizí jazyky, IT, ale i třeba truhlář apod.). FDPA primárně kurzy neorganizuje, ani není vzdělávací institucí, má vytvořeno portfolio spolupracujících vzdělávacích organizací a svým klientům – klientům mikropůjčkového schématu (ale i dalším nezaměstnaným) – financuje absolvování vzdělávacích aktivit dle aktuální nabídky. Každoročně provádí analýzu pracovního trhu a tomu přizpůsobuje nabídku vzdělávacích programů ve svém portfoliu.
- Tzv. „**on job trainig**“ – financuje zaměstnavatelům náklady spojené s prací na zkoušku pro nezaměstnané (až 3 měsíce), aby se mohli prokázat určitou praxí, nebo byli přímo u zkušební firmy zaměstnání.

Nefinanční služby jsou nabízeny (organizovány) rovněž prostřednictvím úvěrových pracovníků v regionálních kancelářích. Částečně nahrazuje činnost v ČR tradičně vykonávanou ÚP, které podle sdělení FDPA nepracují s Polsku příliš efektivně, především

¹³ Formulář žádosti k dipozici u zpracovatele studie v polském jazyce.

nemají aktuální informace o volných místech od potenciálních zaměstnavatelů. FDPA k tomu může využívat svých místních kontaktů a mj. i bývalých (současných) klientů mikropůjčkového schématu.

2.4. Závěry analýz

Obě výše uvedená zahraniční schémata se od sebe příliš neliší, co do svých podmínek. V rámci obou se poskytují půjčky na srovnatelnou dobu, za srovnatelný úvěr (těsně pod úrovní komerčního) a forma zajištění úvěru je rovněž obdobná, resp. v obou případech jsou způsoby zajištění různorodé, odpovídající možnostem klienta. Úvěrové programy poskytované ČMZRB v Čechách jsou pro podnikatele výhodnější než oba modely zahraniční a to ve všech svých aspektech:

- mohou být poskytnuty na delší dobu
- v případě programu START bezúročně a
- forma zajištění úvěru je jednodušší – blanco-směnka.

Příjemci úvěrů v segmentu začínajících podnikatelů jsou ve všech sledovaných schématech samoživitelé bez zaměstnanců, právnické osoby jsou spíše výjimkou. VOKA poskytuje výrazně menší úvěry, velikost úvěrů FDPA a ČMZRB je v zásadě srovnatelná. Podle informací ČMZRB je cca 170 mil Kč ročně v programu START dostatečné, naopak je možné, že tento objem bude v roce 2006 snížen díky nedostatečnému zájmu podnikatelů. Naproti tomu v Polsku je možné vysledovat větší poptávku po úvěrových penězích mezi začínajícími podnikateli – FDPA je pouze jednou ze 75 mikroúvěrových schémat a přesto nepociťuje nedostatek klientů, což je způsobeno především o mnoho proaktivnějším přístupem ve vyhledávání klientů a širší nabídkou doplňujících nefinančních služeb, než je zatím obvyklé v ČR.

Doprovodné služby (poradenství, vzdělávání, mentoring) poskytované klientům úvěrového schématu po poskytnutí samotné půjčky za zvýhodněnou cenu (nebo zdarma) zatím v ČR zcela absentují. To je možné považovat za největší slabinu existujícího programu START poskytovaného ČMZRB, který je naopak v jiných aspektech o mnoho příznivější než zahraniční schémata a svou velikostí odpovídá současné poptávce po tomto typu úvěrových zdrojů v ČR.

Základní poznatky lze na základě výše uvedeného shrnout následujícím způsobem:

- v navštívených sousedních státech neexistuje instituce podobná ČMZRB, která by se plošně v rámci celého státu a zároveň dlouhodobě a systematicky zabývala poskytováním úvěrů malým a středním podnikatelům za využití veřejných zdrojů (státních, strukturálních fondů EU) jako nástroj podpory podnikání. I to je důvodem (pravděpodobně klíčovým), proč se na trhu objevují soukromé, nekomerční iniciativy typu VOKA nebo FDPA, které nejsou v podmínkách ČR tolik obvyklé.
- výše dosud poskytovaných úvěrů poskytovaných VOKA nebo FDPA je v porovnání s ČR poměrně malý (a to i vzhledem k velikosti obvyklých příjemců) – je způsobeno malým objemem úvěrového portfolia, které je v jejich případě komplikovaně tvořeno za využití řady odlišných zdrojů;
- ČMZRB není institucionálně zainteresována na poskytování doprovodných služeb, i když některé z nich (částečně) financuje;
- ČMZRB zatím neumí odlišit regionální specifika a přizpůsobovat podmínky svých úvěrových programů regionálním podmínkám, tak jak to mohou dělat organizace navštívené na Slovensku a v Polsku (především, co se týče typu poskytované

nefinanční asistence, ale i např. regionální odlišení typů podporovaných OKEČ nebo jinak nastavené regionální podmínky).

Jsou tak patrné dva základní protilehlé póly v poskytování mikropůjček malým a středním podnikatelům:

Komunitní

Typickým příkladem je VOKA Slovensko, poskytování půjček slouží především jako nástroj budování podnikatelské komunity na venkově. VOKA jako organizace má řadu doplňujících produktů pro příjemce půjček, ale také řadu programů a projektů, které s poskytováním mikropůjček přímo nesouvisí, nicméně jsou jim komplementární. Všechny v souhrnu podporují rozvoj místních komunit ve venkovských obcích, ať už z hlediska ekonomického nebo sociálního a kulturního.

Komunitní přístup se vyznačuje velmi intenzivní prací v terénu, dlouhodobým kontaktem s klientem mikropůjčkového schématu i po přidělení půjčky. Celkový objem portfolia není příliš velký a i jednotlivé půjčky jsou velmi nízké. Cílem programu není primárně ekonomická stimulace venkovského prostoru.

Bankovní

Obvykle komerční instituce – neposkytuje svým klientům vedle samotného úvěru (téměř) žádné doplňující nefinanční služby. Cílem programu je vydělat poskytovateli na úrocích, proto je minimalizováno úvěrové riziko. Bankovní úvěr je obtížně dostupný především pro začínající podnikatele.

ČMZRB stojí někde na pomezí obou systémů s výraznou převahou bankovního přístupu. V těsné souvislosti s úvěrovým programem jsou sice poskytovány doprovodné asistenční služby, ale vazba mezi poskytovatelem finanční podpory (ČMZRB) a poskytovatelem vzdělávání a poradenství (organizace a firmy postupující na základě smlouvy s ČMZRB) není příliš těsná. Ani jedna strana pak není zcela odpovědná za úspěch a udržitelnost podpořených projektů. Péče po udělení úvěru (mentoring, tutoring, aj.) není vůbec poskytována. Úvěrové schéma proto může být úspěšné především v ekonomických oborech a územích, kde nejsou tak zřetelné ekonomické a sociální problémy, zkrátka řečeno **není nejvhodnějším nástrojem pro podporu těch nejslabších, kteří se na trhu vyskytují nebo na něj chtějí vstoupit.**

ČMZRB se tak stále chová především jako banka, která sice poskytuje tržně nekonkurenceschopné (příliš rizikové) úvěrové produkty, ale stále se zatím nechová jako instituce určená na podporu rozvoje podnikání. I u ČMZRB je však zřetelný posun směrem k větší podpoře, např. rozšíření spektra institucí, které mohou provádět kurz „Základy podnikání“, více prostředků investovaných do informačních a poradenských služeb poskytovaných subdodavatelskými poradenskými společnostmi a těsnější vazba jejich odměňování na výsledek – úspěšnost předložené žádosti o úvěr.

Závěry:

- existuje mezera na trhu pro organizaci/instituci, která se bude regionálně zabývat podporou podnikání ve znevýhodněných oblastech, především prostřednictvím těsného propojení půjčkového mechanismu se vzděláváním a poradenské asistence poskytované příjemcům podpory,

- nabízí se řešení ve vytvoření malých regionálních úvěrových schémat, které budou poměrně úzce geograficky (nebo oborově) zaměřeny a budou mít těsnou vazbu na poskytovanou asistenci
- přístup kombinující:
 1. komunitní rozměr - intenzivní práci v terénu, kdy bude vytvořena síť místních kariérních poradců (úvěrových agentů) s důkladnou znalostí místních podmínek, kteří budou přímo organizovat/poskytovat poradenskou asistenci a školení příjemcům podpory
 2. bankovní rozměr – profesionální řízení úvěrového fondu včetně zajištění. (ve svém souhrnu velmi podobné výše popsanému polskému modelu).

3. Varianty financování mikropůjčkového schématu – dopady na jeho zaměření a organizační schéma

Jedním ze základních faktorů ovlivňujícím podrobnosti zaměření, podmínek a způsobu řízení připravovaného úvěrového schématu je způsob jeho financování.

Varianty:

- **úvěrový fond založený kraji a financovaný z krajských peněz** – vzhledem k pravděpodobně nevelkému objemu se bude pravděpodobně zaměřovat především na různé typy provozních úvěrů, protože investiční dotace a úvěry drobným podnikatelům budou poskytovány z jiných zdrojů – především poskytování na. Bude možné financovat široké (téměř neomezené) spektrum podnikatelských činností. Nebude sloužit jako nástroj snižování zaměstnanosti na venkově, ale jako nástroj jejího nezvyšování ve specifických venkovských regionech, protože lze předpokládat užší územní vymezení vzhledem k nevelkému objemu schématu. Kraj bude financovat náklady spojené se správou fondu zvláště protože samotné výnosy fondu nebudou na pokrytí nákladů se správou dostačovat.
- **úvěrový fond financovaný v rámci ROP a spravovaný externí společností (např. bankou)** – umožní vytvořit poněkud vyšší objem prostředků, pro zvýšení efektivity vynakládaných bude vhodné samotné úvěrové schéma doplnit o inteligentní systém dotovaného poradenství navazujícího na poskytnutí úvěru (a na úvodní školení jako podmínky pro získání úvěru), rovněž financovaného z prostředků ROPů. Půjde o převážně investiční schéma (umožňující i částečné financování provozních nákladů žadatele). Bude pokud možno plošné (celokrajské) s možnými regionálními korekcemi (především, co se týče podporovaných OKEČ, případně vymezení zvláště podporovaných území nebo naopak vyloučení jiných). Bude možné úvěrovat pouze podnikatele nepodnikající v zemědělství a nezpracovávající zemědělskou produkci. Způsob řízení bude nezbytné podřídit podmínkám strukturálním fondům EU. Náklady na správu fondu lze financovat ze zdrojů technické asistence ROP, ať bude spravován externí organizací nebo samotným krajem.
- **úvěrový fond financovaný ze soukromých zahraničních zdrojů** – pak bude pravděpodobně spravován krajským Spolkem pro obnovu venkova (SPOV) nebo některou z Místních akčních skupin (MAS). Fond bude mít malý a čistě lokální charakter, bude se orientovat především na financování projektů na pomezí zemědělské výroby, které jen obtížně získávají dotace z CAP a zároveň nejsou způsobilé pro financování ze strukturálních fondů, bude orientován na místní produkci, pravděpodobně nebude významným způsobem řešit problém zvýšené nezaměstnanosti na venkově, jeho smyslem bude spíše udržení existujících podniků a udržení specifických místních kulturních a výrobních tradic, (pro srovnání viz např. program Nadace Partnerství – „Interpretace místního dědictví“, která by mohla být i možným partnerem ve spojení s některými MAS nebo i samostatně). Fond bude moci být poměrně pružným finančním nástrojem reagujícím na aktuální potřeby místních podnikatelů, což bude vyváжено jeho nevelkým objemem.

V této studii se jako nejperspektivnější varianta financování schématu **doporučuje samostatný úvěrový fond na podporu podnikání založený kraji za využití prostředků Regionálního operačního programu**. Pokud bude fond financován tímto způsobem má šanci

získat řádově vyšší prostředky než za využití variant ostatních; varianta se doporučuje i přestože díky tomu nebude možné financovat ekonomické aktivity na rozhraní zemědělské výroby a zpracování zemědělských produktů¹⁴, ačkoliv je to jedna z tradičních forem podnikání ve venkovských regionech.

Financování fondu v rámci ROP sebou rovněž ponese určitou ztrátu pružnosti vůči klientům a nezbytně vyšší míru interní byrokracie. Tyto nevýhody jsou ovšem vyváženy následujícími pozitivy:

- vyšší celkový objem schématu;
- možnost krýt náklady spojené se správou fondu z prostředků ROP (technická asistence);
- možnost krýt náklady spojené s poradenstvím pro klienty schématu z prostředků fondu, aniž by se výrazně snižoval objem disponibilních prostředků. Kdy z výše uvedených analýz vyplynulo, že právě poskytované doplňující poradenské služby jsou jedním z klíčových aspektů konkurenceschopnosti připravovaného schématu vůči již existujícím programům a zároveň jednou z podmínek úspěchu jeho čerpání ve venkovském prostoru.

¹⁴ Z důvodu kolize financování ze strukturálních fondů a prostředků Jednotné zemědělské politiky (CAP).

4. Návrh mikropůjčkového schématu (marketingový mix)

4.1. Produkt

Nabízený produkt bude kombinací:

- poradenských služeb a školení pro podnikatele na venkově
- finančního úvěru pro absolventy poskytovaného školení v případě začínajících podnikatelů nebo finančního věru pro již podnikající osoby na venkově.

4.1.1. Úvěr

V rámci schématu budou poskytovány dva typy úvěrů:

- začínající podnikatel
- existující podnikatel

jejichž podmínky budou v mnohém obdobné. Úvěry jsou poskytovány na podnikatelům, kteří již vykonávají (nebo jejich projekt směřuje k zahájení) ekonomickou činnost dle specifikace níže (OKEČ) a je realizován na území ČR.¹⁵

Vymezení OKEČ: viz příloha č. 1. Podniky spadající do kategorie OKEČ 15 a 17 nemohou být žadateli, pokud jsou zaměřeny na výrobu, zpracování a uvádění na trh výrobků uvedených v příloze č. 2 této studie (společná příloha č. I. Smlouvy o ES).

Jde o podniky, které jsou (mohou být) podporovány v rámci Jednotné zemědělské politiky, a proto nemohou být podporovány v rámci ostatních programů financovaných z rozpočtu EU. V případě, že připravované úvěrové schéma nebude financováno v rámci některého z operačních programů, bude možné spektrum podporovaných podniků významně rozšířit, právě o typy provozů na hranici zemědělské výroby nebo zpracovávající zemědělské produkty.

Začínajícím podnikatelem se rozumí (kritéria způsobilosti žadatele):

- je malým podnikatelem podle Nařízení komise č. 702001 (EC) o použití čl. 87 a 88 Smlouvy o ES
- je oprávněn podnikat podle právních předpisů ČR
- podniká v některé z výše vymezených oblastí OKEČ a jeho sídlo nebo místo podnikání (provozovna) leží v obci do 20 tis. obyv.
- je-li podnikatelem – fyzickou osobou – doložil certifikát o absolvování alespoň jednoho z rekvalifikačních (vzdělávacích) programů pro pracovní činnost „Základy podnikání“ nebo „Nový podnikatel na venkově“ akreditovaných MŠMT ČR. Je-li podnikatelem – právnickou osobou – je certifikát o úspěšném ukončení kurzu vystaven na jméno společníka nebo zakladatele obchodní společnosti nebo člena nebo zakladatele družstva
- je v případě podnikatele

¹⁵ Zde je možné zemí pro poskytování podpory vymežit přesněji v souladu s politikou jednotlivých krajů. Doporučuje se však příliš územní rozsah programu nezužovat, snad s výjimkou katastru hlavního města kraje (zcela určitě musí být vyloučeno území hl. m. Prahy).

- *fyzické osoby* - v roce podání žádosti o úvěr registrován jako poplatník daně z příjmů na FÚ podle § 33 odst. 1 z. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků ve znění novel, a to buď poprvé nebo nejméně po 3 letech od ukončení předcházející podnikatelské činnosti a zároveň nebyl před datem aktuální registrace jako poplatník daně z příjmů na FÚ nejméně po dobu 3 let společníkem žádné obchodní společnosti nebo družstva (s výjimkou bytového družstva);
- *právníkové osoby* - v roce podání žádosti o úvěr registrován jako poplatník daně z příjmů na FÚ podle § 33 odst. 1 z. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků ve znění novel a zároveň
 - nejsou jejími společníky lidé, kteří by byli společníky jiné obchodní společnosti nebo družstva (kromě bytového družstva) v období 3 let předcházejícímu datu aktuální registrace nebo
 - nejsou k datu podání žádosti jejími společníky, zakladateli nebo členy osoby, které by byly registrovány jako plátcí daně z příjmů na FÚ podle § 33 odst. 1 z. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků ve znění novel v období 3 let předcházejícímu datu aktuální registrace.

Existujícím podnikatelem se rozumí:

- je malým nebo středním podnikatelem podle Nařízení komise č. 702001 (EC) o použití čl. 87 a 88 Smlouvy o ES
- je oprávněn podnikat podle právních předpisů ČR
- podniká v některé z výše vymezených oblastí OKEČ a jeho sídlo nebo místo podnikání (provozovna) leží v obci do 20 tis. obyv.

Způsobilým žadatelem je začínající nebo existující podnikatel:

- u kterého ke dni podání žádosti není na jeho majetek prohlášen konkurz, ani nebyl návrh na prohlášení konkurzu na jeho majetek zamítnut pro nedostatek majetku, ani mu nebylo soudem povoleno vyrovnání s věřiteli, ani není proti jeho majetku vedeno řízení o výkonu rozhodnutí a není v likvidaci;
- který nemá ke dni podání žádosti nedoplatky vůči FÚ, České správě sociálního zabezpečení, zdravotním pojišťovnám nebo dalším osobám vykonávajícím veřejnou správu v přenesené nebo samostatné působnosti, což doložil svým čestným prohlášením.
- který nemá ke dni podání žádosti nedoplatky svým zaměstnancům na jejich mzdy a funkční požitky vyplývající z výkonu funkce, což doložil svým čestným prohlášením.

4.1.2. Poskytovaná asistence

Předpokladem získání půjčky pro začínajícího podnikatele je absolvování kurzu „Základy podnikání“ od poskytovatele akreditovaného MŠMT nebo kurzu „Podnikání na venkově“, který bude vyvinut a akreditován v rámci tohoto.

Oby typy příjemců podpory mají nárok na bezplatné poradenství v rozsahu 15 hodin na jeden poskytnutý úvěr v následujících oblastech¹⁶:

- daně a účetnictví (DPH, daň z příjmu, zákon o účetnictví, povinné odvody zaměstnavatelů apod.)
- finanční řízení podniku, externí financování podniku a provozu, investiční plánování
- projektové řízení, strategické plánování
- marketing a reklama vzhledem k poskytovanému produktu.

4.2. Podmínky (price)

4.2.1. Podmínky poskytování úvěru

Podmínky úvěru pro začínající podnikatele jsou následující:

- výše věru 50 – 500 tis. s možností schválení mimořádné výše půjčky až 1 mil.Kč;
- půjčka je poskytována bezúročně;
- půjčka poskytována na 5 let s možností odkladu splátek až na 12 měsíců od data podpisu smlouvy a 6 měsíců od ukončení čerpání úvěru
- úvěr lze čerpat nejdéle do 9 měsíců ode dne podpisu smlouvy;
- splátky jistiny probíhají čtvrtletně srážkami (inkasem) z běžného účtu dlužníka, dlužník je povinen zajistit na příslušném účtu vždy dostatek prostředků, aby bylo možné srážku provést, termíny a výše splátek jsou fixně stanoveny smlouvou o poskytnutí úvěru.

Podmínky úvěru pro existující podnikatele jsou následující:

- výše úvěru 50 tis. – 1 mil. Kč s možností schválení mimořádné výše půjčky až 4 mil.Kč;
- úrok ve výši 3% p.a.;
- půjčka poskytována na 5 let s možností odkladu splátek jistiny a úroků až na 12 měsíců od data podpisu smlouvy a 6 měsíců od ukončení čerpání úvěru;
- úvěr lze čerpat nejdéle do 9 měsíců ode dne podpisu smlouvy;
- splátky jistiny i úroků probíhají čtvrtletně srážkami (inkasem) z běžného účtu dlužníka, dlužník je povinen zajistit na příslušném účtu vždy dostatek prostředků, aby bylo možné srážku provést, termíny a výše splátek jsou fixně stanoveny smlouvou o poskytnutí úvěru.

Uznatelné náklady pro oba typy úvěrů:

- pořízení hmotného investičního majetku
- pořízení nehmotného investičního majetku
- provozní náklady – do 50% celkových nákladů projektu;

bude přesně specifikováno po schválení Nařízení Evropské Komise k uznatelným nákladům SF EU pro období 2007 – 2013. Zatím je v platnosti směrnice č. 448/2004 (EC), kterým se

¹⁶ Další témata budou dopracována na základě probíhajícího průzkumu – řízených rozhovorů s drobnými podnikateli na venkově.

stanoví prováděcí pravidla, týkající se způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy¹⁷.

Veřejná podpora vypočítávána jako rozdíl v ceně bezúročného úvěru oproti běžným úvěrovým sazbám ČR – PRIBOR k 1. lednu kalendářního roku. Veřejná podpora je poskytována režimu *de minimis*.

Úvěr je zajištěn blanco-směnkou avalovanou nejméně jednou další fyzickou osobou (dalším společníkem, pokud je žadatelem právnická osoba se dvěma a více společníky; jinou fyzickou osobou - rodinným příslušníkem žadatele - v ostatních případech).

4.2.2. Podmínky poskytování nefinanční asistence

Asistence je poskytována úvěru klientům po podpisu smlouvy zdarma v rozsahu 30 konzultačních hodin. Obsah, rozsah a formu konzultací stanoví klient v dohodě s úvěrovým pracovníkem, který asistenci poskytuje.

Podrobnosti poskytované nefinanční asistence budou stanoveny v souvislosti s dokončením přípravy vzdělávacího programu pro akreditaci MŠMT.

4.2. Organizační zajištění mikropůjček (place)

Základním předpokladem navrhované varianty je financování předkládaného úvěrového schématu v rámci Regionálního operačního programu v programovém období 2007-2013, jako samostatný program (případně opatření) se specifickou implementační strukturou. Navrhuje se zřízení účelového peněžního fondu podle z. 129/2000 Sb. o krajích. Využití samostatného fondu sebou nese především výhody ve zjednodušení finančních toků a platebních způsobů, rovněž snižuje faktické nároky na rozpočet kraje spojené s profinancováním schématu.

4.2.1. Poskytovatel

Poskytovatelem podpory je účelový peněžní fond zřízený na regionální úrovni krajem. Za fond je oprávněn jednat jeho správce, kterým může být:

- externí správce vybraná na základě výběrového řízení (banka, jiná finanční instituce, RRA, konsorcium zde uvedených)
- organizace zřízená krajem pro spravování fondu
- krajský úřad.

Rámcové povinnosti správce fondu:

¹⁷ Pokud nebude úvěrové schéma financováno z prostředků ERDF, doporučujeme stanovit způsobilost výdajů pouze následujícím způsobem:

- výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku
- výdaje na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
- provozní výdaje do 50% celkové výše úvěru.

- shromažďuje spolehlivá finanční a statistická data umožňující monitorování provádění pomoci a předává tato data Řídícímu orgánu podle jeho pokynů, zpravidla v elektronické podobě,
- zpracovává výběrová a hodnotící kritéria pro výběr projektů a předkládá je ke schválení řídicímu orgánu a monitorovacímu orgánu operačního programu;
- zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a členského státu,
- zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci daného programu (opatření) a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, sledování, ověřování, audit a hodnocení;
- zajišťuje že příjemci a jiné subjekty zapojené do provádění operací vedou buď nezávislý účetní systém nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s projektem, aniž jsou dotčeny vnitrostátní účetní předpisy;
- ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na projekty vykázané příjemci a jejich soulad s vnitrostátními předpisy a předpisy Společenství;
- vypracování podkladů pro výroční a závěrečné zprávy pro potřeby a podle pokynů řídicího orgánu o provádění pomoci;
- předávání veškeré potřebné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji Platebnímu a certifikačnímu orgánu pro účely potvrzování;
- zajištění shody podporovaných akcí s politikami Společenství;
- zajišťuje soulad s požadavky na poskytování a zveřejňování informací (dle článku 68 všeobecného nařízení (ES));
- nastavuje řídicí a kontrolní systémy a zajišťuje efektivní a správné fungování těchto systémů;
- na základě pokynů řídicího orgánu stanovuje postupy k zajištění toho, aby všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídajícího prověřovacího záznamu byly uchovávány v souladu s požadavky článku 88 všeobecného nařízení (ES).

Náklady spojené s úhradou správy jsou hrazeny z technické asistence příslušného operačního programu. Správce jedná v pozici subjektu, na který byly delegovány povinnosti určeného konečného příjemce daného opatření (části opatření) v rámci regionálního operačního programu daného NUTS 2. Určeným konečným příjemcem jsou kraje a jejich práva a povinnosti jsou stanoveny textem operačního programu (resp. navazující dokumentace – operačních manuálů).

Náklady na správu fondu nepřevyšují 10% ročního obrátu úvěrového schématu a jsou poskytovány řídicím orgánem na základě smlouvy (např. mandátní smlouvy). Práva a povinnosti správce fondu jsou stanoveny smlouvou o delegování činnosti mezi správcem fondu a krajem jako určeným konečným příjemcem daného opatření ROP.

Správce fondu je rovněž odpovědný za zajištění poskytování nefinančních – poradenských - služeb příjemcům podpory, resp. za jejich kvalitu (lze uskutečnit i formou subdodávky od specializované poradenské společnosti, konsorcia apod.). Náklady na poskytování poradenství v rozsahu stanoveném na jednoho příjemce podpory jsou uznatelným nákladem a jsou financovány z prostředků úvěrového schématu jako součást poskytovaných úvěrů na základě výkazů vedených správcem fondu.

4.2.2. Řízení finančních toků

Výhodou fondového financování úvěrového schématu je fakt, že prostředky poskytnuté na účet fondu jsou okamžikem poskytnutí považovány za utracené z hlediska pravidel pro způsobilost nákladů strukturálních fondů EU. Takto lze vytvořit průběžný platební mechanismus, který nebude neúměrně zatěžovat rozpočet kraje, protože další splátka kraje do fondu je uhrazena v okamžiku uhrazení předchozí splátky platebním orgánem.

Z hlediska administrativní efektivity (při znalosti platebních postupů pro období 2004-2006) se navrhuje zhruba čtvrtletní financování fondu z rozpočtu kraje, které je vždy zúčtováno platebnímu orgánu jako uznatelný náklad daného opatření.

4.3. informační kampaň o úvěrovém schématu pro podnikatele na venkově (promotion)

Využívá především informačních nástrojů kraje jako instituce s velkou znalostí místních aktérů a podmínek, jeho adresářů a databází. Bude muset být přizpůsobeno podmínkám každého kraje.

Základní informační nástroje budou tvořit:

- *webová stránka* – základní komunikační kanál pro informování zájemců, obsahuje formuláře, úplné podmínky, aktuality, informace pro žadatele, vysvětlující materiály apod.;
- *elektronický newsletter* zasílaný e-mailem následujícím institucím: starostové všech obcí do 20 tis. obyv.; Okresní hospodářské komory, Úřady práce, mikroregiony a MAS – respektive jejich výkonné složky – manažeři; dalším zájemcům, kteří se zaregistrují k odběru;
- *tištěné materiály/inzeráty*: základní informace o nabídce programu jako příloha krajského periodika, a zároveň ve všech regionálních novinách

Jako doplňující nástroj *informační semináře* pro podnikatele v obcích 3 typu, spojené s úvodním poradenstvím. To bude částečně i součástí poskytované nefinanční asistence.

5. Přílohy

Příloha č. 1

Kategorie OKEČ podporované

Symbole charakteru podporované činnosti:

průmyslová výroba - PV, stavební výroba - SV, řemeslná výroba - ŘV,
služby - S, obchod - O, doprava - D.

	symbol
C. Těžba ostatních nerostných surovin	
14 Těžba a úprava ostatních nerostných surovin	/PV/
D. Zpracovatelský průmysl ^[1]	
15 Výroba potravinářských výrobků a nápojů ^[2]	/PV/
17 Výroba textilií a textilních výrobků ^[3]	/PV/
18 Výroba oděvů, zpracování a barvení kožešin	/PV/
19 Činění a úprava usní, výroba brašnářských a sedlářských výrobků a obuvi	/PV/
20 Zpracování dřeva, výroba dřevařských, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku	/PV/
21 Výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru	/PV/
22 Vydavatelství, tisk a rozmnožování nahaných nosičů	/PV/
23 Výroba koksu, jaderných paliv, rafinérské zpracování ropy	/PV/
24 Výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken	/PV/
25 Výroba pryžových a plastových výrobků	/PV/
26 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	/PV/
27 Výroba základních kovů a hutních výrobků	/PV/
Y28 Výroba kovových konstrukcí a kovoděl. výrobků (kromě výroby strojů a zařízení)	/PV/
29 Výroba a opravy strojů a zařízení j. n.	/PV/
30 Výroba kancelářských strojů a počítačů	/PV/
31 Výroba elektrických strojů a zařízení j. n.	/PV/
32 Výroba radiových, televizních a spojových zařízení a přístrojů	/PV/
33 Výroba zdravotnických, přesných, optických a časoměrných přístrojů	/PV/
34 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), výroba přívěsů a návěsů	/PV/
35 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	/PV/
36 Výroba nábytku; zpracovatelský průmysl j.n.	/PV/
37 Recyklace druhotných surovin	/PV/
E. Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	
41 Shromažďování, úprava a rozvod vody	/PV/
F. Stavebnictví	
45 Stavebnictví	/SV/
G. Obchod ^[4]; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	
50.2 Opravy a údržba motorových vozidel (kromě motocyklů)	/S/
50.3 Obchod s díly a příslušenstvím pro motorová vozidla (kromě motocyklů)	/O/
50.4 Obchod s motocykly, jejich díly a příslušenstvím, opravy a údržba motocyklů	/O, resp. S/
51.3 Velkoobchod s potravinami, nápoji a tabákovými výrobky ^[5]	/O/
51.4 Velkoobchod s výrobky převážně pro domácnost	/O/
51.5 Velkoobchod s meziprodukty (kromě zemědělských), odpadem a šrotem	/O/
51.8 Velkoobchod se stroji, strojním zařízením a potřebami	/O/

51.9	Ostatní velkoobchod	/O/
52.1	Maloobchod v nespecializovaných prodejnách	/O/
52.2	Maloobchod s potravinami, nápoji a tabákovými výrobky ve specializovaných prodejnách	/O/
52.3	Maloobchod s farmaceutickým, zdravotnickým, kosmetickým, toaletním a drogistickým zbožím ve specializovaných prodejnách	/O/
52.4	Ostatní maloobchod s novým zbožím ve specializovaných prodejnách	/O/
52.7	Opravy výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	/S/
H. Ubytování a stravování^[6]		
55	Ubytování a stravování	/S/
I. Doprava, skladování, a spoje		
63.1	Manipulace s nákladem a skladování	/S/
63.21	Ostatní vedlejší činnosti v pozemní dopravě	/S/
64	Spoje ^[7]	/S/
K. Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti		
70.1	Činnosti v oblasti vlastních nemovitostí (kromě pronájmu)	/S, resp. O/
72	Činnosti v oblasti výpočetní techniky	/S/
73	Výzkum a vývoj	/S/
74.1	Právní a účetní činnosti a jejich revize; daňové poradenství; průzkum trhu/S/ a veřej. mínění; poradenství v oblasti podnikání a řízení, holdingové společnosti	/S/
74.2	Architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství	/S/
74.3	Technické zkoušky a analýzy	/S/
74.7	Průmyslové čištění a všeobecný úklid	/S/
74.8	Různé podnikatelské činnosti j.n.	/S/
M. Vzdělávání^[8]		
80.10 1	Předškolní výchova	/S/
80.10 2	Základní vzdělávání	/S/
80.2	Střední (sekundární) vzdělávání	/S/
80.42 1	Vzdělávání v jazykových školách	/S/
80.42 2	Vzdělávání v základních uměleckých školách	/S/
80.42 9	Ostatní vzdělávání j. n.	/S/
N. Zdravotnictví a sociální péče; veterinární činnosti		
85	Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti	/S/
O. Ostatní veřejné, sociální a osobní služby		
90	Odstraňování odpadních vod a odpadů, čištění města, sanační a podobné činnosti	/S/
92.1	Činnosti v oblasti filmů a videozáznamů	/ŘV, resp. S/
92.6	Sportovní činnosti	/S/
93.01	Praní a chemické čištění textilních, kožených a kožehinových výrobků	/S/
93.02	Kadeřnické a kosmetické a podobné služby	/S/
93.03	Pohřební a související služby	/S/
93.04	Služby v oblasti tělesné hygieny ^[9]	/S/

^[1] pokud se nejedná o výrobu erotického zboží

^[2] s výjimkou výrobků, jejichž výroba, zpracování a uvádění na trh spadá do oblasti Společné zemědělské politiky – Příloha I Smlouvy o ES

^[3] s výjimkou výrobků, jejichž výroba, zpracování a uvádění na trh spadá do oblasti Společné zemědělské politiky – Příloha I Smlouvy o ES

^[4] pokud se nejedná o obchod s erotickým zbožím

^[5] s výjimkou 51.35 - Velkoobchod s tabákovým zbožím

^[6] s výjimkou stánkového prodeje ve skupině 55.30 - Restaurace

^[7] s výjimkou 64.11 - Státní poštovní služby

^[8] s výjimkou škol zřizovaných státem

Příloha č. 2.

Seznam výrobků, jejichž výroba, zpracování a uvádění na trh spadá do oblasti Společné zemědělské politiky

Příloha I Smlouvy o ES

Číslo nomenklatury	Název zboží
Kapitola 1	Živá zvířata
Kapitola 2	Maso a požitelné droby
Kapitola 3	Ryby, koryši a měkkýši
Kapitola 4	Mléko a mlékárenské výrobky; ptačí vejce; přírodní med
Kapitola 5	
05.04	Střevo, měchýře a žaludky ze zvířat (jiných než ryb), celé a jejich části
05.15	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené ani nezahrnuté; mrtvá zvířata kapitol 1 nebo 3, nezpůsobila k lidskému požívání
Kapitola 6	Živé rostliny a květinářské produkty
Kapitola 7	Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy
Kapitola 8	Jedlé ovoce; slupky citrusových plodů a melounů
Kapitola 9	Káva, čaj, koření, jiné než maté (čísla 09.03)
Kapitola 10	Obiloviny
Kapitola 11	Mlýnské výrobky: slad, škroby, lepek, inulin
Kapitola 12	Olejnata semena a olejnaté plody; různá semena a plody, průmyslové a léčivé rostliny; sláma a pícniny
Kapitola 13	
ex 13.03	Pektin
Kapitola 15	
15.01	Vepřové sádlo a jiný lisovaný nebo tavený vepřový tuk; lisovaný nebo tavený drůbeží tuk
15.02	Lůj hovězí, ovčí nebo kozí, surový nebo tavený, též „premier jus“
15.03	Stearin z vepřového sádla, oleostearin, olein z vepřového sádla a neemulgovaný oleomargarin, nesmíchané ani jinak neupravené
15.04	Tuky a oleje z ryb a z mořských savců, též rafinované
15.07	Ztužené rostlinné oleje, tekuté nebo pevné, surové, čištěné nebo rafinované
15.12	Tuky a oleje živočišné nebo rostlinné, hydrogenované, též rafinované, ale jinak neupravené
15.13	Margarin, umělé vepřové sádlo a jiné upravené potravinové tuky

15.17	Zbytky po zpracování živočišných tuků nebo živočišných nebo rostlinných vosků
Kapitola 16	Přípravky z masa, ryb, korýšů nebo měkkýšů
Kapitola 17	
17.01	Řepný a třtinový cukr, v pevném stavu
17.02	Ostatní cukry; cukerné sirupy; umělý med (též smíšený s přírodním medem); karamel
17.03	Melasa, též odbarvená
17.05	Aromatizované nebo barvené cukry, sirupy a melasy (včetně vanilkového cukru nebo vanilínu), vyjma ovocných šťáv s přísadou cukru v jakémkoli poměru
Kapitola 18	
18.01	Kakaové boby, též ve zlomcích, surové nebo pražené
18.02	Kakaové skořápky, slupky a ostatní kakaové odpady
Kapitola 20	Přípravky ze zeleniny, požitelných rostlin, ovoce nebo z jiných částí rostlin
Kapitola 22	
22.04	Vinný mošt částečně kvašený, též jinak než přidáním alkoholu
22.05	Víno z čerstvých hroznů; vinný mošt z čerstvých hroznů, jehož kvašení bylo zastaveno přidáním alkoholu
22.07	Ostatní kvašené nápoje (jablečné, hruškové, medovina)
ex 22.08 ex 22.09	Etylalkohol denaturovaný či nedenaturovaný, jakéhokoli obsahu alkoholu, získávaný ze zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy, vyjma destilátů, likérů a jiných lihových nápojů a složených lihových přípravků (tzv. koncentrované extrakty) pro výrobu alkoholických nápojů
22.10	Stolní ocet a jeho náhražky
Kapitola 23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo
Kapitola 24	
24.01	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad
Kapitola 45	
45.01	Surový přírodní korek, korkový odpad; granulovaný nebo na prach umletý
Kapitola 54	
54.01	Len surový, máčený, třený, vochlovaný nebo jinak zpracovaný avšak nespředený, koudel a odpad (včetně trhaného materiálu)
Kapitola 57	
57.01	Pravé konopí (<i>Cannabis sativa</i>) surové, máčené, třené, vochlované nebo jinak zpracované, avšak nespředené, koudel a odpad (včetně trhaného materiálu)

Podpory pro malé a střední podniky v roce 2004 v regionálním členění

Okres - oblast	Míra nezaměstnanosti k 31.12.2004 (v %)	Podpory CELKEM				Programy realizované ČMZRB								program		program	
						Záruky za bankovní úvěry		Příspěvky na úhradu úroků		Zvýhodněné úvěry		DOTACE		MARKETING		DESIGN	
		počet	objem		%	počet	c. zvýh. mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč
			%	mil. Kč													
Praha celkem	3,6	364	9,0	111,5	4,8	52	28,3			60	47,9	151	19,2	69	13,7	32	2,40
Benešov	4,7	27	0,7	16,6	0,7	5	6,9			3	6,9	10	1,3	6	1,3	3	0,23
Beroun	5,6	14	0,3	7,6	0,3					4	5,6	7	0,8	3	1,2	0	0,00
Kladno	8,9	31	0,8	10,8	0,5	8				11	9,3	11	1,4	1	0,1	0	0,00
Kolín	9,1	24	0,6	13,5	0,6	4	2,0			9	10,0	9	1,3	2	0,2	0	0,00
Kutná Hora	10,2	29	0,7	17,0	0,7	2	1,3	2	0,4	16	13,7	7	1,4	1	0,1	1	0,08
Mělník	8,2	20	0,5	13,5	0,6	2	5,9	1	0,6	4	3,6	5	1,7	8	1,7	0	0,00
M. Boleslav	4,4	31	0,8	40,6	1,7	4	32,5			7	5,7	16	2,0	4	0,4	0	0,00
Nymburk	9,0	28	0,7	19,4	0,8	2	0,4			18	17,7	4	0,5	3	0,7	1	0,08
Praha - východ	3,5	18	0,4	11,8	0,5	4	8,3			4	2,3	5	0,4	4	0,7	1	0,08
Praha - západ	2,9	51	1,3	31,9	1,4	29	27,8			2	1,5	11	1,3	6	1,1	3	0,21
Příbram	8,6	26	0,6	12,8	0,5	2	0,2			17	12,0	7	0,6	0	0,0	0	0,00
Rakovník	7,3	10	0,2	17,0	0,7	1	7,3			7	9,5	2	0,2	0	0,0	0	0,00
Středočeský kraj	6,8	309	7,6	212,5	9,1	63	92,6	3	1,0	102	97,8	94	12,9	38	7,5	9	0,68
Č. Budějovice	4,4	50	1,2	37,6	1,6	7	14,4			18	20,6	19	1,7	6	0,9	0	0,00
Č. Krumlov	10,2	37	0,9	22,2	1,0	2	4,7	8	2,9	16	12,2	9	2,2	2	0,2	0	0,00
J. Hradec	7,5	26	0,6	17,3	0,7	2	2,3			15	13,7	4	0,5	5	0,8	0	0,00
Písek	8,3	20	0,5	8,6	0,4	6	2,8			7	4,6	5	1,0	0	0,0	2	0,16
Prachatice	7,1	24	0,6	10,2	0,4	7	1,9			12	8,0	5	0,3	0	0,0	0	0,00
Strakonice	7,5	17	0,4	8,8	0,4			2	0,2	11	6,6	4	2,0	0	0,0	0	0,00
Tábor	5,9	19	0,5	14,0	0,6	4	7,9	2	0,6	6	4,5	2	0,2	5	0,8	0	0,00
Jihočeský kraj	6,6	193	4,8	118,7	5,1	28	34,0	12	3,7	85	70,2	48	7,9	18	2,7	2	0,16
Domažlice	6,5	24	0,6	22,7	1,0	4	4,4			16	17,5	1	0,2	3	0,6	0	0,00
Klatovy	8,5	30	0,7	17,6	0,4	3	0,6	2	0,3	20	13,8	3	2,7	2	0,2	0	0,00
Plzeň - město	6,2	89	2,2	66,6	1,6	19	19,7			34	42,2	26	3,1	10	1,6	0	0,00
Plzeň - jih	4,9	23	0,6	13,6	0,3	8	2,6	1	0,5	10	10,1	2	0,2	2	0,2	0	0,00
Plzeň - sever	5,9	26	0,6	29,9	0,7	8	17,1	2	2,4	7	9,7	9	0,7	0	0,0	0	0,00
Rokycany	7,1	7	0,2	5,5	0,2	3	1,6			3	3,7			1	0,2	0	0,00
Tachov	9,0	16	0,4	8,3	0,2	2	0,7			6	6,6	7	0,7	1	0,3	0	0,00
Plzeňský kraj	6,7	215	5,3	164,2	7,1	47	46,7	5	3,2	96	103,6	48	7,6	19	3,1	0	0,00

Příloha č. 3

Podpory pro malé a střední podniky v roce 2004 v regionálním členění

Okres - oblast	Míra nezaměstnanosti k 31.12.2004 (v %)	Podpory CELKEM				Programy realizované ČMZRB										program		program	
						Záruky za bankovní úvěry		Příspěvky na úhradu úroků		Zvýhodněné úvěry		DOTACE		MARKETING		DESIGN			
		počet		objem		počet	c. zvýh. mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč	počet	objem mil. Kč		
		%	mil. Kč	%															
Cheb	8,8	15	0,4	14,7	0,6	1	3,4			12	11,00	2	0,3	0	0,0	0	0,00		
Karlovy Vary	10,3	49	1,2	38,7	1,7	4	5,2			34	32,1	9	1,0	2	0,4	0	0,00		
Sokolov	13,2	12	0,3	9,1	0,4	2	7,3			3	1,2	6	0,4	1	0,2	0	0,00		
Karlovarský kraj	10,7	76	1,9	62,5	2,7	7	15,9	0	0,0	49	44,3	17	1,7	3	0,6	0	0,00		
Děčín	14,9	71	1,8	31,2	1,3	8	3,6			32	21,7	26	4,8	4	1,0	1	0,08		
Chomutov	16,5	23	0,6	14,1	0,6	1	4,9			11	7,7	8	0,8	3	0,7	0	0,00		
Litoměřice	13,0	22	0,5	7,1	0,3	1	0,7			7	5,1	12	1,2	1	0,1	1	0,08		
Louny	15,1	22	0,5	17,3	0,7	1	1,0	1	0,2	11	15,0	9	1,1	0	0,0	0	0,00		
Most	22,7	21	0,5	9,8	0,4	2	2,2			8	4,0	11	3,6	0	0,0	0	0,00		
Teplice	16,6	38	0,9	24,4	1,0	4	5,0			16	11,4	16	7,3	2	0,7	0	0,00		
Ústí n/L.	12,0	30	0,7	11,5	0,5	3	4,8	1	0,4	6	3,9	19	2,1	1	0,3	0	0,00		
Ústecký kraj	15,8	227	5,6	115,4	5,0	20	22,2	2	0,6	91	68,8	101	20,9	11	2,8	2	0,16		
Česká Lípa	8,9	9	0,2	1,8	0,1					1	0,6	5	0,6	3	0,6	0	0,00		
Jablonec n/N.	7,1	22	0,5	11,0	0,5	4	2,4			9	7,3	5	0,6	4	0,7	0	0,00		
Liberec	8,7	40	1,0	32,6	1,4	8	20,0			11	9,7	16	2,3	4	0,5	1	0,07		
Semily	7,4	36	0,9	28,6	1,2	8	14,2	3	2,1	11	10,5	10	1,0	3	0,7	1	0,08		
Liberecký kraj	8,2	107	2,6	73,9	3,2	20	36,6	3	2,1	32	28,1	36	4,5	14	2,5	2	0,15		
Hradec Králové	6,7	60	1,5	32,5	1,4	8	6,9	2	3,7	22	18,8	24	2,7	3	0,3	1	0,08		
Jičín	9,6	39	1,0	25,7	1,1	9	11,0	1	0,3	16	10,2	10	3,6	3	0,6	0	0,00		
Náchod	7,6	69	1,7	45,4	2,0	9	15,7	2	0,6	31	21,8	16	5,2	11	2,1	0	0,00		
Rychnov n/K.	6,7	24	0,6	8,5	0,4	1	1,9	1	0,1	6	4,7	14	1,1	2	0,7	0	0,00		
Trutnov	8,6	65	1,6	51,5	2,2	5	24,3	6	2,4	38	22,7	10	1,5	2	0,3	4	0,25		
Královéhradecký k.	7,7	257	6,3	163,5	7,0	32	59,8	12	7,1	113	78,2	74	14,1	21	4,0	5	0,33		
Chrudim	9,6	43	1,1	21,5	0,9	12	4,4			12	11,8	17	5,0	2	0,3	0	0,00		
Pardubice	6,9	82	2,0	65,2	2,8	26	44,2	2	1,2	14	12,1	30	5,5	8	2,0	2	0,16		
Svitavy	12,4	43	1,1	20,4	0,9	9	4,4	1	0,1	15	13,1	8	1,5	10	1,3	0	0,00		
Ústí n/O.	8,2	50	1,2	51,1	2,2	11	35,2			13	12,5	20	2,1	6	1,3	0	0,00		
Pardubický kraj	8,9	218	5,4	158,2	6,8	58	88,2	3	1,3	54	49,5	75	14,1	26	4,9	2	0,16		
Havl. Brod	7,0	28	0,7	14,9	0,6	3	5,3	1	1,6	6	5,2	14	2,0	4	0,8	0	0,00		
Jihlava	7,5	31	0,8	17,6	0,8	9	10,8	1	0,6	10	4,8	11	1,4	0	0,0	0	0,00		
Pelhřimov	5,6	16	0,4	4,7	0,2	3	0,9	1	0,2	2	2,6	7	0,7	2	0,2	1	0,06		
Třebíč	13,8	34	0,8	24,1	1,0	8	6,1	2	0,3	9	16,2	11	1,2	3	0,2	1	0,08		
Žďár n/S.	8,9	38	0,9	22,2	1,0	8	9,8	2	0,9	14	9,9	9	0,9	3	0,5	2	0,16		
Vysočina	8,8	147	3,6	83,4	3,6	31	32,9	7	3,6	41	38,7	52	6,2	12	1,7	4	0,30		

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Tab. č. 1

MSP 2004 - Poskytnuté zvýhodněné úvěry v odvětvovém členění

Odvětví	KREDIT				KREDIT - malý úvěr				START			
	počet		objem		počet		objem		počet		objem	
	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)
Průmyslová výroba	34	41,5	98,0	39,0	353	38,1	300,9	39,6	100	24,8	45,7	26,0
- potravinářská	8	9,8	23,2	9,2	47	5,1	43,3	5,7	13	3,2	6,4	3,6
- textilní a oděvní	1	1,2	3,5	1,4	23	2,5	17,9	2,4	10	2,5	3,6	2,0
- dřevozpracující	3	3,7	5,8	2,3	85	9,2	66,0	8,7	21	5,2	10,1	5,7
- papír. a polygrafická	1	1,2	0,1	0,0	26	2,8	22,4	2,9	9	2,2	3,8	2,2
- chem. a farmaceut.	1	1,2	1,2	0,5	5	0,5	4,4	0,6				
- gum. a plastikářská	3	3,7	10,1	4,0	18	1,9	17,1	2,3	5	1,2	2,4	1,4
- sklář. a keram.,stav. hmot	3	3,7	13,8	5,5	10	1,1	7,9	1,0	7	1,7	2,1	1,2
- kovozpracující	8	9,8	23,8	9,5	84	9,1	75,5	9,9	16	4,0	7,9	4,5
- ostatní prům.výroba	6	7,3	16,5	6,6	55	5,9	46,5	6,1	19	4,7	9,4	5,4
Stavební výroba	6	7,3	19,3	7,7	126	13,6	103,8	13,7	38	9,4	16,4	9,3
Obchodní činnost	22	26,8	69,8	27,8	204	22,0	161,8	21,3	117	29,0	48,6	27,6
Doprava vč. služeb					12	1,3	9,8	1,3	7	1,7	3,2	1,8
Ubytovací služby	12	14,6	37,4	14,8	113	12,2	92,0	12,1	86	21,3	40,4	23,0
Zdravotnictví	3	3,7	9,8	3,9	26	2,8	20,2	2,7	6	1,5	3,3	1,9
Služby pro obyvatelstvo	3	3,7	7,9	3,1	35	3,8	27,9	3,7	27	6,7	11,8	6,7

Ostatní podnikání	2	2,4	9,4	3,7	57	6,2	43,4	5,7	22	5,5	6,4	3,6
Celkem	82	100,0	251,7	100,0	926	100,0	759,9	100,0	403	100,0	175,9	100,0

Tab. č. 2

OPPP 2004-2006
Úvěry poskytnuté v r. 2004 v odvětvovém členění

odvětví	KREDIT - celkem				START			
	počet		objem		počet		objem	
	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)
Průmyslová výroba	28	46,7	46,9	40,9	35	22,9	15,4	23,5
- potravinářská	4	6,7	9,6	8,3	5	3,3	3,0	4,6
- textilní a oděvní	1	1,7	2,0	1,7	5	3,3	1,5	2,3
- dřevozpracující	5	8,3	7,5	6,6	5	3,3	2,7	4,2
- papír. a polygrafická					1	0,7	0,4	0,6
- chem. a farmaceut.	1	1,7	1,1	1,0				
- gum. a plastikářská	3	5,0	8,0	7,0	1	0,7	0,5	0,8
- sklář. a keram.,stav. hmot					2	1,3	0,8	1,2
- kovozpracující	9	15,0	15,3	13,4	10	6,5	4,8	7,3
- ostatní prům.výroba	5	8,3	3,4	3,0	6	3,9	1,8	2,7
Stavební výroba	8	13,3	11,1	9,7	3	2,0	1,1	1,7
Obchodní činnost	13	21,7	28,5	24,9	64	41,8	26,7	40,9
Doprava vč. služeb					2	1,3	1,2	1,8
Ubytovací služby	4	6,7	13,2	11,5	26	17,0	11,6	17,8
Zdravotnictví					5	3,3	2,5	3,7
Služby pro obyvatelstvo	5	8,3	12,9	11,3	12	7,8	4,4	6,7
Ostatní podnikání	2	3,3	2,0	1,7	6	3,9	2,5	3,8
Celkem	60	100,0	114,5	100,0	153	100,0	65,3	100,0

Tab. č. 3

Zvýhodněné úvěry v OPPP poskytnuté ke dni 30.9.2005 v odvětvovém členění

odvětví	KREDIT - celkem				START			
	počet		objem		počet		objem	
	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)
Průmyslová výroba	141	38,7	270,5	39,4	93	20,3	44,2	22,3
- potravinářská	14	3,8	24,0	3,5	9	2,0	4,9	2,5
- textilní a oděvní	2	0,5	2,6	0,4	11	2,4	3,3	1,7
- dřevozpracující	16	4,4	18,4	2,7	16	3,5	9,1	4,6
- papír. a polygrafická	8	2,2	16,9	2,5	4	0,9	2,0	1,0
- chem. a farmaceut.	3	0,8	4,1	0,6	1	0,2	0,4	0,2
- gum. a plastikářská	8	2,2	19,8	2,9	2	0,4	1,0	0,5
- sklář. a keram.,stav. hmot	6	1,6	7,5	1,1	8	1,7	3,9	1,9
- kovozpracující	54	14,8	127,5	18,6	25	5,5	12,3	6,2
- ostatní prům.výroba	30	8,2	49,9	7,3	17	3,7	7,4	3,7
Stavební výroba	49	13,5	88,2	12,8	23	5,0	9,8	4,9
Obchodní činnost	86	23,6	188,2	27,4	162	35,4	67,1	33,9
Doprava vč. služeb	2	0,5	2,5	0,4	6	1,3	3,2	1,6
Ubytovací služby	39	10,7	59,6	8,7	93	20,3	43,1	21,8
Zdravotnictví	3	0,8	2,8	0,4	14	3,1	6,4	3,2
Služby pro obyvatelstvo	27	7,4	52,7	7,7	36	7,9	13,2	6,7
Ostatní podnikání	17	4,7	22,2	3,2	31	6,8	10,7	5,4
Celkem	364	100,0	686,7	100,0	458	100,0	197,8	100,0

Příloha č. 4

OPPP 2004 až 2006 - Úvěry poskytnuté do 30.9.2005 v regionálním členění

	Úvěry celkem				KREDIT - celkem				z toho												START			
okres,									KREDIT - standardní úvěr				KREDIT - malý úvěr				KREDIT - podřízený úvěr							
kraj,	počet		objem		počet		objem		počet		objem		počet		objem		počet		objem		počet		objem	
oblast	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)	(ks)	(%)	(mil.Kč)	(%)
Benešov	2	0,2	5,3	0,6	1	0,3	5,0	0,7	1	3,7	5,0	5,2									1	0,2	0,3	0,2
Beroun	5	0,6	7,2	0,8	3	0,8	6,3	0,9					2	0,9	3,8	1,3	1	1,0	2,5	0,8	2	0,4	0,9	0,5
Kladno	4	0,5	6,3	0,7	2	0,5	4,9	0,7	1	3,7	4,1	4,3	1	0,4	0,8	0,3					2	0,4	1,4	0,7
Kolín	7	0,9	11,7	1,3	4	1,1	10,2	1,5					2	0,9	3,0	1,1	2	2,0	7,2	2,4	3	0,7	1,5	0,7
Kutná Hora	1	0,1	0,5	0,1																	1	0,2	0,5	0,2
Mělník	2	0,2	0,8	0,1																	2	0,4	0,8	0,4
Mladá Boleslav	5	0,6	6,6	0,7	3	0,8	5,6	0,8					2	0,9	3,9	1,4	1	1,0	1,7	0,6	2	0,4	1,0	0,5
Nymburk	10	1,2	21,6	2,4	7	1,9	20,3	3,0	2	7,4	9,0	9,3	3	1,3	4,1	1,4	2	2,0	7,2	2,4	3	0,7	1,3	0,6
Praha-východ	3	0,4	9,5	1,1	2	0,5	9,0	1,3									2	2,0	9,0	2,9	1	0,2	0,5	0,2
Praha-západ	1	0,1	2,0	0,2	1	0,3	2,0	0,3					1	0,4	2,0	0,7								
Příbram	10	1,2	7,2	0,8	4	1,1	4,5	0,7					4	1,7	4,5	1,6					6	1,3	2,8	1,4
Rakovník	2	0,2	2,0	0,2	1	0,3	1,5	0,2									1	1,0	1,5	0,5	1	0,2	0,5	0,3
Středočeský	52	6,3	80,6	9,1	28	7,7	69,3	10,1	4	14,8	18,1	18,8	15	6,4	22,0	7,7	9	8,8	29,1	9,5	24	5,2	11,3	5,7
Střední Čechy	52	6,3	80,6	9,1	28	7,7	69,3	10,1	4	14,8	18,1	18,8	15	6,4	22,0	7,7	9	8,8	29,1	9,5	24	5,2	11,3	5,7
České Budějovice	17	2,1	12,3	1,4	5	1,4	6,9	1,0					4	1,7	4,9	1,7	1	1,0	2,0	0,7	12	2,6	5,4	2,8
Český Krumlov	8	1,0	10,5	1,2	3	0,8	8,1	1,2					1	0,4	0,6	0,2	2	2,0	7,5	2,5	5	1,1	2,4	1,2
Jindřichův Hradec	6	0,7	9,8	1,1	3	0,8	8,4	1,2					2	0,9	1,4	0,5	1	1,0	7,0	2,3	3	0,7	1,4	0,7
Písek	6	0,7	5,9	0,7	3	0,8	4,7	0,7					3	1,3	4,7	1,7					3	0,7	1,2	0,6
Prachatice	11	1,3	7,2	0,8	4	1,1	3,8	0,6					4	1,7	3,8	1,3					7	1,5	3,3	1,7
Strakonice	4	0,5	2,1	0,2	1	0,3	1,0	0,1									1	1,0	1,0	0,3	3	0,7	1,1	0,6
Tábor	6	0,7	8,4	0,9	3	0,8	7,0	1,0					1	0,4	2,0	0,7	2	2,0	5,0	1,6	3	0,7	1,4	0,7
Jihočeský	58	7,1	56,1	6,3	22	6,0	39,9	5,8					15	6,4	17,4	6,1	7	6,9	22,5	7,4	36	7,9	16,2	8,2
Domažlice	9	1,1	8,8	1,0	5	1,4	6,6	1,0					4	1,7	4,6	1,6	1	1,0	2,0	0,7	4	0,9	2,2	1,1
Klatovy	13	1,6	10,7	1,2	11	3,0	9,9	1,4					9	3,8	8,4	2,9	2	2,0	1,6	0,5	2	0,4	0,8	0,4
Plzeň-město	16	1,9	27,4	3,1	12	3,3	25,8	3,8	3	11,1	11,1	11,5	7	3,0	9,0	3,2	2	2,0	5,7	1,9	4	0,9	1,6	0,8
Plzeň-jih	6	0,7	14,2	1,6	5	1,4	13,7	2,0	1	3,7	5,0	5,2	3	1,3	4,7	1,7	1	1,0	4,0	1,3	1	0,2	0,5	0,3
Plzeň-sever	6	0,7	6,5	0,7	5	1,4	6,0	0,9	1	3,7	3,9	4,0	4	1,7	2,1	0,7					1	0,2	0,5	0,2
Rokycany	4	0,5	3,2	0,4	3	0,8	2,8	0,4					1	0,4	1,0	0,4	2	2,0	1,8	0,6	1	0,2	0,4	0,2

Tachov	7	0,9	17,4	2,0	6	1,6	16,9	2,5	1	3,7	5,0	5,2	3	1,3	5,2	1,8	2	2,0	6,7	2,2	1	0,2	0,5	0,3
Plzeňský	61	7,4	88,1	10,0	47	12,9	81,7	11,9	6	22,2	25,0	25,9	31	13,2	35,0	12,3	10	9,8	21,8	7,1	14	3,1	6,5	3,3
Jihozápad	119	14,5	144,2	16,3	69	19,0	121,5	17,7	6	22,2	25,0	25,9	46	19,6	52,3	18,4	17	16,7	44,3	14,5	50	10,9	22,7	11,5
Cheb	5	0,6	11,2	1,3	4	1,1	10,7	1,6					3	1,3	3,7	1,3	1	1,0	7,0	2,3	1	0,2	0,5	0,3
Karlovy Vary	15	1,8	18,3	2,1	8	2,2	15,1	2,2					5	2,1	4,6	1,6	3	2,9	10,5	3,4	7	1,5	3,3	1,7
Sokolov	4	0,5	3,8	0,4	2	0,5	2,9	0,4					2	0,9	2,9	1,0					2	0,4	0,9	0,5
Karlovarský	24	2,9	33,3	3,8	14	3,8	28,6	4,2					10	4,3	11,1	3,9	4	3,9	17,5	5,7	10	2,2	4,7	2,4
Děčín	17	2,1	12,4	1,4	5	1,4	8,3	1,2					5	2,1	8,3	2,9					12	2,6	4,1	2,1
Chomutov	8	1,0	8,8	1,0	5	1,4	7,7	1,1					5	2,1	7,7	2,7					3	0,7	1,1	0,6
Litoměřice	2	0,2	1,0	0,1																	2	0,4	1,0	0,5
Louny	4	0,5	3,4	0,4	2	0,5	2,4	0,4					2	0,9	2,4	0,9					2	0,4	1,0	0,5
Most	11	1,3	7,8	0,9	3	0,8	4,1	0,6					3	1,3	4,1	1,5					8	1,7	3,6	1,8
Teplice	8	1,0	4,6	0,5	1	0,3	0,9	0,1					1	0,4	0,9	0,3					7	1,5	3,7	1,9
Ústí nad Labem	4	0,5	7,8	0,9	4	1,1	7,8	1,1	1	3,7	3,8	3,9	3	1,3	4,0	1,4								
Ústecký	54	6,6	45,7	5,2	20	5,5	31,2	4,5	1	3,7	3,8	3,9	19	8,1	27,4	9,7					34	7,4	14,5	7,3
Severozápad	78	9,5	79,0	8,9	34	9,3	59,8	8,7	1	3,7	3,8	3,9	29	12,3	38,5	13,5	4	3,9	17,5	5,7	44	9,6	19,2	9,7
Česká Lípa	4	0,5	1,8	0,2																	4	0,9	1,8	0,9
Jablonec nad Nisou	8	1,0	6,7	0,8	6	1,6	5,9	0,9					5	2,1	4,1	1,4	1	1,0	1,8	0,6	2	0,4	0,8	0,4
Liberec	13	1,6	10,4	1,2	3	0,8	6,9	1,0					2	0,9	0,9	0,3	1	1,0	6,0	2,0	10	2,2	3,4	1,7
Semily	5	0,6	4,4	0,5	3	0,8	3,7	0,5					2	0,9	1,7	0,6	1	1,0	2,0	0,7	2	0,4	0,7	0,4
Liberecký	30	3,6	23,2	2,6	12	3,3	16,5	2,4					9	3,8	6,7	2,4	3	2,9	9,8	3,2	18	3,9	6,7	3,4
Hradec Králové	15	1,8	26,4	3,0	9	2,5	24,5	3,6	1	3,7	3,0	3,1	5	2,1	4,0	1,4	3	2,9	17,5	5,7	6	1,3	1,9	1,0
Jičín	4	0,5	1,8	0,2																	4	0,9	1,8	0,9
Náchod	23	2,8	32,4	3,7	14	3,8	28,2	4,1	1	3,7	4,0	4,1	9	3,8	12,5	4,4	4	3,9	11,8	3,8	9	2,0	4,1	2,1
Rychnov nad Kněžnou	1	0,1	2,0	0,2	1	0,3	2,0	0,3									1	1,0	2,0	0,7				
Trutnov	15	1,8	17,2	1,9	5	1,4	12,3	1,8					3	1,3	3,2	1,1	2	2,0	9,1	3,0	10	2,2	4,9	2,5
Královéhradecký	58	7,1	79,8	9,0	29	8,0	67,0	9,8	2	7,4	7,0	7,3	17	7,2	19,6	6,9	10	9,8	40,4	13,2	29	6,3	12,8	6,5
Chrudim	10	1,2	11,6	1,3	6	1,6	9,9	1,4					3	1,3	1,5	0,5	3	2,9	8,5	2,8	4	0,9	1,7	0,9
Pardubice	12	1,5	17,9	2,0	7	1,9	15,7	2,3					4	1,7	3,0	1,0	3	2,9	12,8	4,2	5	1,1	2,2	1,1
Svitavy	2	0,2	4,5	0,5	2	0,5	4,5	0,7	1	3,7	2,5	2,6	1	0,4	2,0	0,7								
Ústí nad Orlicí	25	3,0	24,6	2,8	21	5,8	21,9	3,2					17	7,2	14,8	5,2	4	3,9	7,1	2,3	4	0,9	2,7	1,3
Pardubický	49	6,0	58,6	6,6	36	9,9	52,1	7,6	1	3,7	2,5	2,6	25	10,6	21,2	7,5	10	9,8	28,3	9,3	13	2,8	6,5	3,3
Severovýchod	137	16,7	161,6	18,3	77	21,2	135,6	19,7	3	11,1	9,5	9,9	51	21,7	47,6	16,7	23	22,5	78,5	25,6	60	13,1	26,0	13,2
Havlíčkův Brod	11	1,3	10,9	1,2	8	2,2	9,6	1,4					7	3,0	6,6	2,3	1	1,0	3,0	1,0	3	0,7	1,3	0,7
Jihlava	10	1,2	7,8	0,9	2	0,5	3,1	0,4					1	0,4	2,0	0,7	1	1,0	1,1	0,3	8	1,7	4,7	2,4
Pelhřimov	4	0,5	6,5	0,7	3	0,8	6,0	0,9					2	0,9	3,8	1,3	1	1,0	2,3	0,7	1	0,2	0,5	0,3

Třebíč	2	0,2	2,8	0,3	1	0,3	2,3	0,3								1	1,0	2,3	0,7	1	0,2	0,5	0,3	
Žďár nad Sázavou	21	2,6	11,6	1,3	7	1,9	5,2	0,8					7	3,0	5,2	1,8				14	3,1	6,4	3,2	
Vysočina	48	5,8	39,6	4,5	21	5,8	26,1	3,8					17	7,2	17,6	6,2	4	3,9	8,6	2,8	27	5,9	13,5	6,8
Blansko	11	1,3	6,7	0,8	2	0,5	3,3	0,5					1	0,4	1,7	0,6	1	1,0	1,6	0,5	9	2,0	3,4	1,7
Brno-město	25	3,0	31,6	3,6	11	3,0	25,2	3,7	2	7,4	7,4	7,7	6	2,6	8,2	2,9	3	2,9	9,7	3,2	14	3,1	6,4	3,2
Brno-venkov	14	1,7	16,6	1,9	5	1,4	14,0	2,0					2	0,9	2,0	0,7	3	2,9	12,0	3,9	9	2,0	2,6	1,3
Břeclav	20	2,4	21,5	2,4	7	1,9	16,1	2,3	1	3,7	5,0	5,2	5	2,1	6,1	2,2	1	1,0	5,0	1,6	13	2,8	5,4	2,7
Hodonín	8	1,0	6,2	0,7	2	0,5	3,5	0,5					2	0,9	3,5	1,2				6	1,3	2,7	1,4	
Vyškov	9	1,1	5,5	0,6	3	0,8	3,6	0,5					2	0,9	2,6	0,9	1	1,0	1,0	0,3	6	1,3	1,9	1,0
Znojmo	4	0,5	3,2	0,4	1	0,3	1,8	0,3					1	0,4	1,8	0,6					3	0,7	1,4	0,7
Jihomoravský	91	11,1	91,2	10,3	31	8,5	67,5	9,8	3	11,1	12,4	12,9	19	8,1	25,9	9,1	9	8,8	29,3	9,6	60	13,1	23,7	12,0
Jihovýchod	139	16,9	130,8	14,8	52	14,3	93,7	13,6	3	11,1	12,4	12,9	36	15,3	43,4	15,3	13	12,7	37,8	12,4	87	19,0	37,2	18,8
Jeseník	2	0,2	3,7	0,4	2	0,5	3,7	0,5									2	2,0	3,7	1,2				
Olomouc	24	2,9	32,8	3,7	12	3,3	27,1	3,9					7	3,0	11,2	3,9	5	4,9	15,9	5,2	12	2,6	5,7	2,9
Prostějov	6	0,7	5,0	0,6	1	0,3	2,0	0,3					1	0,4	2,0	0,7					5	1,1	3,0	1,5
Přerov	10	1,2	9,7	1,1	5	1,4	6,9	1,0					3	1,3	3,1	1,1	2	2,0	3,8	1,2	5	1,1	2,8	1,4
Šumperk	4	0,5	4,8	0,5	2	0,5	3,8	0,6					1	0,4	1,9	0,7	1	1,0	2,0	0,6	2	0,4	1,0	0,5
Olomoucký	46	5,6	55,9	6,3	22	6,0	43,4	6,3					12	5,1	18,1	6,4	10	9,8	25,4	8,3	24	5,2	12,5	6,3
Kroměříž	9	1,1	14,5	1,6	8	2,2	14,3	2,1					6	2,6	9,7	3,4	2	2,0	4,6	1,5	1	0,2	0,2	0,1
Uherské Hradiště	8	1,0	12,9	1,5	7	1,9	12,5	1,8	1	3,7	3,5	3,6	4	1,7	4,6	1,6	2	2,0	4,4	1,4	1	0,2	0,4	0,2
Vsetín	12	1,5	12,6	1,4	3	0,8	9,0	1,3	1	3,7	5,0	5,2	1	0,4	2,0	0,7	1	1,0	2,0	0,7	9	2,0	3,6	1,8
Zlín	20	2,4	24,9	2,8	15	4,1	22,1	3,2	2	7,4	4,2	4,3	10	4,3	10,9	3,8	3	2,9	7,0	2,3	5	1,1	2,8	1,4
Zlínský	49	6,0	64,9	7,3	33	9,1	57,9	8,4	4	14,8	12,7	13,2	21	8,9	27,2	9,6	8	7,8	18,0	5,9	16	3,5	7,0	3,5
Střední Morava	95	11,6	120,8	13,7	55	15,1	101,3	14,8	4	14,8	12,7	13,2	33	14,0	45,2	15,9	18	17,6	43,4	14,2	40	8,7	19,4	9,8
Bruntál	13	1,6	7,5	0,9	2	0,5	2,7	0,4					2	0,9	2,7	1,0					11	2,4	4,8	2,4
Frydek-Místek	30	3,6	19,7	2,2	6	1,6	10,1	1,5					4	1,7	4,6	1,6	2	2,0	5,5	1,8	24	5,2	9,5	4,8
Karviná	36	4,4	28,9	3,3	7	1,9	17,3	2,5	2	7,4	7,0	7,3	3	1,3	4,8	1,7	2	2,0	5,5	1,8	29	6,3	11,6	5,9
Nový Jičín	20	2,4	17,4	2,0	6	1,6	11,3	1,6					4	1,7	5,6	2,0	2	2,0	5,7	1,9	14	3,1	6,1	3,1
Opava	20	2,4	16,2	1,8	3	0,8	8,5	1,2	1	3,7	2,0	2,1	1	0,4	0,5	0,2	1	1,0	6,0	2,0	17	3,7	7,7	3,9
Ostrava-město	83	10,1	77,9	8,8	25	6,9	55,6	8,1	3	11,1	6,0	6,2	11	4,7	16,9	5,9	11	10,8	32,7	10,7	58	12,7	22,3	11,3
Moravskoslezsk ý	202	24,6	167,6	18,9	49	13,5	105,6	15,4	6	22,2	15,0	15,6	25	10,6	35,1	12,4	18	17,6	55,4	18,1	153	33,4	62,0	31,3
Moravskoslezsk o	202	24,6	167,6	18,9	49	13,5	105,6	15,4	6	22,2	15,0	15,6	25	10,6	35,1	12,4	18	17,6	55,4	18,1	153	33,4	62,0	31,3
ČR celkem	822	100,0	884,6	100,0	364	100,0	686,7	100,0	27	100,0	96,4	100,0	235	100,0	284,2	100,0	102	100,0	306,0	100,0	458	100,0	197,8	100,0

